

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasdos post. sor egyszer 20 fl.,
minden következőnél 16 flár.

Fyilár post. sor 40 flár.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 167.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Marostorda felvonulása.
- Városok tanácskozása a huadrágaságról.
- Erődy felmentése.
- Tisza István gróf válasza az aradi kereskedőknek.
- Thuróczy Vilmos a számvéviszék elnöke.
- A győztesek
- Mi történt a bécsi szeparében?
- Öngyilkos a lipótvárosi uriaszonyok zsarolója.
- Kétszáz ezer korona vagyoni koldus.

Az exlex kopogtat.

Arad, november 28

A képviselőház legközelebbi feladata lesz még ebben az évben a jövő év első négy hónapjára kért ideiglenes költségvetési felhatalmazás, az indennitás kérése, továbbá az új állami egyedáruságról szóló törvényjavaslat és az osztrák-magyar jegybank szabadalma 1917-ig való megújításának és az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytársaság szerződésének egy évre való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatok elintézése. Ezek ugyan elejétől végig, mint közgazdasági és pénzügyi kérdések jelentkeznek, de ha a politikai háttérket vesszük figyelembe, akkor azok miatt nagyobb pártpolitikai emóciókat várhatunk.

Magának a négy havi indennitásnak ügye bizonyos kényszerhelyzetet teremtett a kormányra nézve, amennyiben az új év első napjáig oly kevés idő, alig öt hét (közbe még a ka-

rácsony ünnepe esik) áll rendelkezésre, úgy hogy esetleg újév napján *újbol az exlex, a költségvetési felhatalmazás nélkülség állapota köszönt be.* Ezt az exlex állapotot ugyan már annyira megszoktuk, hogy az már alig izgatja a kedélyeket.

A koalíciós kormány exlexben vette át az ország kormányzását és exlexben hagyta el a nélkül, hogy bármi vád érhetné ebben a tekintetben a volt kormányt. A mostani kormány januárban történt kinevezésétől fogva ez évi augusztus 11-ig exlexben kormányzott. Ekkor kapott feloldozást úgy a koalíciós kormány, valamint a mostani kormány is az exlexes kormányzásának bünei alól. Ezt különben már nem is tekintik az alkotmányos főbűnök egyikének. Régebben válogatosabbak voltak az emberek az obstrukció és az exlex iránt. Tisza Kálmánnak elég volt az obstrukcióval való komoly fenyegetés 1890. évben a függetlenségi párt részéről, a Kossuth Lajos honossága kérdésében elfoglalt ismeretes álláspontja miatt, és Tisza már is lemondott, csak hogy az exlexet kikerülje az ország. De már Bánffy Dezső báróval kezdve, minden következő kormány, Széll Kálmán, Khuen-Héderváry Károly, Tisza István, Fejérváry Géza báró, Wekerle Sándor kormányai exlexben hagyták el állásaikat. Azóta az exlex mintegy kormánybukató eszköz lett és az ellenzék, amely

többet ártott magának az alkotmányos elvnek, az alkotmányosság erejében való hitnek, mint sem ártottak az illető kormányoknak és az azokat támogató pártoknak. Végre az ország is megunta ezt az alkotmányossággal tíz éve üzött könnyelmű játékot és az obstrukciós pártok felett szigorú törvényt ült a legutóbbi júniusi választásokon. Eppen a legobstrukciósabb pártot, a Justh-pártot oly kegyetlenül juszifikálta a nemzet, hogy abból a nagy pártból csak töredék került vissza a Házba. Ez az ítélet az obstrukció elítélésének szólt.

Nem is hisszük, hogy bármelyik ellenzéki párt magára venné az obstrukció ódiúmat. Eppen azért nem értjük a Justh-párt részéről azt az ijesztgetést, hogy bekövetkezhetik az obstrukció. Ettől ma már senki meg nem ijed a történetek után, mert ma már az obstrukciónak csak bizonyos államszámvetési adókönyvelési zavar jelentősége van a kormányzatban. Ellenben az obstruktorok elérik azt, hogy alkotmányos felhatalmazás nélkül 100 és 100 milliókat adnak ki a kormánynak a nélkül, hogy az obstruktoroknak hatalmuk volna ezért a súlyos alkotmányos vétségért rajtuk elégtételt szerezni. — Így aztán az országgyűlés rendelkezési jogát a nemzet vagyona és ereje felett átterelik a kormányzatra, a végrehajtó hatalomra. Folyton abszolutizmusba kergetik a kormányt, mely aztán persze utólag

Amikor a trónörökös

Aradmegyében vadászott.

(Egy titokzatos kirándulás következményei.)

A Magyar Hirlapban rendkívül érdekes cikksorozat jelent meg most Ferenc Ferdinánd trónörököséről. A legutóbbi közlemény a fenséges ur vadászatairól szól a többek között arról a titokzatos kirándulásról, amelyet Ferenc Ferdinánd 1907. év tavaszán Kisjenőre tett — inkognitó.

Ez a vadászat — írja a M. H. cikkirója — olyan időszakban történt, midőn ismét az a divat járta, hogy mindenben, ami Magyarországra nézve bántó, vagy sérelmes volt, a trónörökös kezét keresték, s minden magyarellenes áramlat mögött, mint főpretektort a trónörökösöt vélték látni. Ez az időszak egyébként is a legnagyobb politikai intrikák időszaka volt, melyben rendszer volt a gyanúsítás, sőt a denunciació. Már akkor lefojlt a nagy nemzeti ellenállás, de a koalíció kormányrajutásával nem jutott nyugvópontra, sőt az igazi aknamunkák csak ekkor indultak meg. Láthatatlan kezek dolgoztak úgy a sajtóban, mint a politika kulisszái mögött s a trónörökös személyét minduntalan belevonták

az aktuális politikába. Azik a koalíciós kormánynak kellemetlenséget akartak okozni, berlini és londoni lapokon keresztül csempészték a magyar lapokba mindenféle pletykákat, sőt rágalmakat a trónörököséről s névtelen levelekben a koalíciós kormányt gyanúsították meg ezeknek a pletykáknak s rágalmaknak forgalomba hozatalával. Ugyanezek a kezek aztán hasonló módon izgatták a koalíciós közvéleményt a trónörökös ellen, úgy állítván őt a magyar közvélemény elé, mint minden magyar aspiráció legnagyobb ellenségét. Jobbról is, balról is a leggonoszabb kezek kavarták azt a bosszorkányüstöt, melytől végre is a jelenlegi kormány és a jelenlegi majoritás lett föltálatva.

Ezenek az időszaknak ugyszólván a forrponatján, 1907. tavaszán történt, hogy a trónörökösöt József királyi herceg meghívta Kisjenőre őzbakvadászatra. A trónörökös, aki József főherceggel nemcsak a legmelegebb rokoni, hanem a legintimebb baráti viszonyban is áll, szívesen fogadta ezt a meghívást, de azt az óhaját is nyilvánította, hogy a kisjenői vadászkirándulás ideje alatt a lapok erről ne irjanak. József főherceg elvállalta ezért a felelősséget s a trónörökös a legkellemesebb három napot töltötte el Kisjenőn és Merőhegyesen, tömérdek vadat ejtett el s a lapok nem-

csak e három nap alatt nem irtak róla semmit, hanem ezután még több hétig sem. Mikor aztán hetek múlva mégis kiderült a dolog s a lapok foglalkoztak vele, a „jól értesült külön tudósítók” megint elkezdtek a „saját kombinációik” szerint kutatni, hogy miért kellett a trónörökösnek inkognitóban vadászni Magyarországon? És természetesen megint a legképtelenebb konkluziókra jutottak. Egyfelől tudni akarták, hogy merényletet terveztek a trónörökös ellen s ezért kellett hollétét eltitkolni; másfelől megállapították, hogy a trónörökösben oly erős az ellenesség a magyarok iránt, hogy még akkor is, ha Magyarországon vadászik, inkognitóban akar maradni.

Pedig az egész inkognitó-kivánságnak oka egyszerű etikett kérdésen fordult meg. Ő felségének prágai látogatása éppen arra az időre esett. S a trónörökösnek több alkalommal ő felsége oldala mellett kellett lennie. Emiatt egy ízben a kisjenői kirándulást el is kellett halasztani. Végre is a trónörökösnek közvelelőül a nagy prágai diszszemle és a nagy udvari ebéd után lehett az éjjeli vonattal Kisjenőre utaznia; — s emiatt lett volna ránézve kellemetlen, ha a lapok azt azonnal regisztrálták volna.

De a trónörökös, bár maga óhajította az

bünbocsánatot nyer az ország többségétől. Az obstrukció és az exlexes állapot rég lejárt magától. Az ellenzék ezeket a fegyvereket teljesen elkoptatta, a nemzet pedig sutba dobta.

Komoly munka, az országgyűlésnek előbbre vitele, ez vezet ma már a nemzet bizalmának megszerzéséhez. A kisebbség erőszakoskodása pedig újból csak a nemzet sujtó ítéletét hívja ki. Mi sejtjük, hogy ezt legjobban tudják és érzik éppen az ellenzéken. Ezért hisszük, hogy az exlexes állapot be nem következik, hanem az országgyűlés megadja a négy havi indemnitást, elfogadja az Adriával való szerződés egy évre való meghosszabbítását. Ugyancsak az osztrák-magyar bank szabadalmát is tíz év helyett csak hat évre, vagyis 1917-ig hosszabbítják meg, hogy a közös jegybank szabadalma az Ausztriával addig fennálló vám- és kereskedelmi szerződésünkkel egyidejűleg járjon le. A nemzetnek pedig a szabadkéz politikája biztosítsa arra nézve, hogy esetleg az önálló gazdasági berendezkedésre térvén át, a közös bankjegy privilégiumának fennállása ebben ne legyen akadályozója. Ime, nincs semmi feladva, sőt a szabadkéz biztosítva. Ezt pedig a józan, elfogulatlan politikai belátás csak helyesléssel fogadhatja.

A szerb kereskedelmi szerződés Budapestről jelentik: A képviselőház közgazdasági bizottsága Beóthy László elnökletével ülést tartott a szerb kereskedelmi szerződésről szóló javaslat letárgyalására. A javaslat előnyeit és hátrányait Rosenberg Gyula előadó ismertette. A vitában részt vettek Hieronymi és Serényi miniszterek is. Serényi kijelentette, hogy a szerződés nem sérti az agrár érdekeket, mert a megengedett behozatali kontingens csökkenése miatt a magyar állattenyésztésünk ártalmára nem lehet. A kereskedelmi miniszter foglalkozott az általános drágasággal. Kijelentette, hogy a magyar kormány az argentinai hus behozá-

tala ellen a leghatározottabban tiltakozna, ha az olyan mértéket öltene, hogy ártana a magyar gazdasági érdekeknek. Különbben az egyezményt nem is a mostani, hanem az előző kormány kötötte. A bizottság ugy általános-ságban, mint részleteiben elfogadta a javaslatot.

Marostorda felvonulása.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 28.

Ki tudja vajjon, nem e az obstrukció árnyéka vetődött-e a Hárra, mikor Déry Zoltán felállott, hogy kormányt támadjon a marostordai állapotokért? A Kossuth párt hír szeriet oda kölcsönzi Gál Sándoréknak a maga erejét és elhuzsa a ma megkezdődött indemnitási vitát a végtelenségig, csak azért, mert Marostordában három képviselő fájlalja az Eldorádó pusztulását.

Déry ugyan szak szempontokból bírálta a kormány működését, mert még ma nem tudta, vajjon a kormány miként dönt Erődy ügyében, de már a hang olyan volt, mintha kiméletlen küzdelemre hívogatta volna az ellenzékét.

A kormány ugyan még nem nyilatkozott, de mint lapunk más helyén olvasható, Erődy felmentését elfogadta és ezzel a helyzet elmérgesedésének sietett elejét venni.

A mai ülésről a következőket jelenti tudósítónk:

Kabós Ferenc alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, elnök bemutatja a gyufagyárosok kérvényét a foszfortüralom miatt.

Elfogadta a Ház harmadik olvasásában a polgári perrendtartást.

Dobleczy Sándor a közlekedési bizottság jelentését terjeszti b) a hajdusámson—nyirbátori vasut engedélyezéséről.

Következett

(az indemnitás)

tárgyalása.

Hegedűs Loránt előadó röviden ismerteti a javaslatot és elfogadásra ajánlja. E javaslat —

ugymond — a legalkalmasabb arra, hogy ennek tárgyalásánál a politikai ellentétek mérközzenek, mert az, hogy az ex lex elkerültesék, az ország érdeke.

Déry Zoltán: Elismeri, hogy a költségvetési jogot épségben kell tartani, azt is koncedálja, hogy bizonyos körülmények között indokolt is annak megadása. De ez az állandó indemnitás kérés mindenkit gondolkodóba ejthet. A kormányt mulasztás terheli és indemnitással akarja rendezni a viszonyokat. A mulasztás olyan, hogy azért menteni sem lehet a kormányt.

Hibás a kormány, mert a bankügy miatt nem készült el a költségvetéssel. Ezt pedig elkerülhette volna, mert tudta, hogy ez az utköző pont. Részletesen foglalkozik ezután a múlt évi szárszámadás adataival s kimutatni igyekszik azok téves voltát.

Lukács László: M:jd elvállik! (Mozgás a munkapárton.)

Déry Zoltán: Számadásokkal mutatja ki, hogy a koalíciós kormány gazdálkodása kifogástalan volt. A pénzügyminiszter ur a legutóbbi minisztersége idején tíz év alatt sokszor meg nem engedett módon takarékoskodott, s ezért beruházásokra kevesett költött. Ezt pótolni kellett a koalíciós kormánynak. A drágaság is fontos ténykörülmény. A pénzügyi kormány, a mely a rendelkezésére bocsájott hiteltől 200 milliót nem vett igénybe, nem vádolható azzal, hogy megrendítette az ország pénzügyi helyzetét. A helyzet — amelyet statuált — inkább kedvezőnek volt mondható. Deficit sem volt, s a hiteligenybevétel sem emelkedett a megengedett határokon túl. A jelen kormány már kész javaslatot talált, amely alkalmas lett volna az állam jövedelmeinek fokozására. A javaslatot nem fogadhatja el azért, mert közte és a pénzügyminiszter felfogása között az állami jövedelmek hovaforrdítása tárgyában óriási távolság van. Politikai szempontból sem fogadhatja el a javaslatot, mert a kormány iránt nem viseltetik bizalommal.

Hosszasan fejtegeti, hogy mennyire jogosult a közjogi harc, melyet a nemzet függetlenségéért a függetlenségi pártok folytatnak.

inkognitót, egész vadászata és visszautazása alatt nemcsak hogy semmit sem tett inkognitójának megőrzésére, hanem csaknem mindent elkövetett az ellenkezőre. Mindjárt megérkezésének reggelén, a kétegyházi állomásról nemcsak nejlének küldött táviratot, melyben szerencsés megérkezéséről értesítette, hanem főként székének is, akinek utasításokat adott. Mezőhegyesre érkeve az állami jószágigazgató magyar üdvözlését igen szívesen fogadta és magyarul köszönte meg. É: nagyot nevetett, mikor mindjárt az első kirándulásakor, a vele érkezett vadászlagénye helyett József főherceg nagy bajszu magyarruhás lagénye ült a vadászkoosi bakjára, pedig ezt a helyet a trónörökös német lagénye szeretne volna elfoglalni.

Éppen a trónörökös kisjénői vadászata idején gyakorlatozott Mezőhegyesen a temesvári ekvitaációs tisztikar, mely a trónörököst felismerte és hódolatteljesen üdvözölte. A trónörökös pedig lesszált kocsijáról s a tisztekkel barátságosan elbeszélgetett. És különösen megtetszett a trónörökösnek, hogy ugy Mezőhegyesen, mint Kisjénőn a nép (a mellette elhaladó emberek és a körülete foglalatokoskodó parasztok), amilyen nyílt és becsületen tekintettel, ép oly igazi tisztelettel köszönt neki. A trónörökös mindent nagyon nagy érdeklődéssel figyelte.

Már megérkezése napján Mezőhegyesen mindenki tudta, hogy a trónörökös időzik ott. S harmadnap este, visszautazásakor, a kétegyházi vasuti állomáson már seregestül állt a nép, hogy láthassa a trónörököst, vagy ha őt nem láthatná, megbámulhassa a szalonkocsiját.

De a nép nemcsak a trónörökös szalonkocsiját láthatta, hanem láthatta abban magát a trónörököst is. Mert a trónörökös a fényesen kivilágított szalonkocsi függőnyeit nem huzatta le, hanem maga is az ablakhoz ült s ott olvasta az angol és francia lapokat s időközben ki-kitekintett az állomáson összegyűlt érdeklődő nagy közönségre.

Igy folyt le a trónörökös „titokszerű” inkognitója.

Ennek az inkognitó-vadászatnak a csattanója pedig az volt, hogy József főherceg néhány héttel a kisjénői vadászatok után fölment a Nemzeti Kaszinóba és ott, a kaszinó tagjaitól körülveve, beszélgetni kezdett a trónörökös-ről, sőt olyan nyilatkozatokat is tett, melyekre a magyar királyi herceget csak maga a trónörökös hatalmazhatta fel.

E nyilatkozatok épséggel nem voltak a kaszinói falaknak szánva s csakhamar nyilvánosságra is kerültek.

S ezekből megtudta az egész ország, hogy a trónörökösnek nagyon rosszul esik, ha azt feltételezik, sőt híresztelik róla, hogy a magyaroktól idegenkedik. Továbbá, hogy a trónörökös nagyon szívesen vadászna Magyarországon nemcsak főhercegeknél, hanem másutt is, ha erre neki alkalmat nyújtanának.

József főhercegnek a Nemzeti Kaszinóban tett ezen nyilatkozatai eljutottak Bécsbe, ahol ugylátszik magának ő felségének érdeklődését is felkeltették. Mert sokan ennek tulajdonították azt, hogy ő felsége József főherceget kihallgatásra hívta fel magához.

S ugyancsak a József főherceg nyilatkozatainak volt következménye, hogy Festetich Tassiló gróf meghívta a trónörököst a berzecei vadászatokra, ahova a trónörökös el is ment. S ugylátszik mennyire jól érezte magát, hogy az idén már a feleségét, a fenséges asszonyt is elvitte oda magával.

Festetich Tassiló gróf után Mailáth László gróf hívta meg a trónörököst szalonkavadászatra Dolni-Miholáczra. S ezen a vadászaton, mely az idei tavaszon folyt le, a trónörökös oly jól érezte magát, hogy nemcsak a hásiurtól, hanem a meghívott vendégektől is e szóval bucsusott el: „a viszontlátásig!”

Követeljük az állami élet teljességét. Nem tudjuk, Önök mit fognak hozni...

Iusth Gyula: Létszámemelést!

Désy Zoltán: ...de legyenek elkészülve a legádázabb harcra. Nem lehet szó paritásról, amikor a hadsereg nyelve nekünk idegen. Önök hozzák a létszámemelést, katonai terheket a nemzeti jogok elismerése nélkül. Ez ellentétben áll a nemzet életérdekével. Áttér ezután a választójog kérdésére. Erős a gyanuja, hogy ezt a kérdést el fogják odázni. A bank dolgára nézve kijelenti, hogy pártja a bankszabadság meghosszabbítását csakis fix időre és a készletek felvételével támogatja. Szóba hozza a munkapárt választási visszaéléseit. Támadja a munkapártot és tiltakozik az erőszakosságok ellen, amelyek egy hosszabb életre berendezkedő párthoz nem méltók. Áttér ezután a marostordai állapotokra és kifogásolja, hogy az Erdősdy-ügyben még nem kapott interpellációjára választ. Kijelenti, hogy a vármegye autoronómáján sérelem esett, mert hónapok óta nem tartanak közgyűlést, s így autonómiaját nem gyakorolja. Panaszolja, hogy a belügyminiszter máig sem intézte el a felfüggesztett tisztviselők ügyét.

Szünet következett.

Szünet után Batthyány Tivadar gróf szólal fel. Szóvá teszi a delegációk tárgyalásai során tárgyalt ügyeket, majd a horvát kérdésben Tomasicz bán politikáját bírálja. Helyesli a szerbek megatartását, akik nem vetik magukat a bán karjaiba. Foglalkozik a bosnyák kérdéssel és az anneksióval. Pártja nevében tiltakozik az indemnitás megszavazása ellen, mert ez a kormány tíz hónap alatt nem szolgált rá a bizalomra. Maros Tordában ma is ex-lex van s a miniszterelnök nem tett semmit a rend helyreállítására. Az önálló gazdasági berendezkedés fontosságát hangoztatja. A javaslatot nem fogadja el. Bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt.

Tisza István gróf válasza az aradi kereskedőknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Megirtuk, hogy az aradi kereskedelmi testület és az Aradi Kereskedők Köre közös levelet intézett Tisza István gróf, Arad város orsz. képviselőjéhez, akit arra kért, hogy a polgári perrendtartás törvényjavaslatának a könyvkivonati illetőséget szabályozó szakasza ügyében az igazságügyminiszter által banyújtott s a kereskedők javára szolgáló módosítás mellett foglaljon állást. Tisza István gróf erre most a következő levéllel válaszolt:

Kolozsvár, 1910. XI. 25.

Az aradi kereskedelmi testület és az aradi kereskedők köre tek. elnökségének, Nagyságos Tadeschi Viktor ur kezéhez Arad.

Midőn f. hó 18-án kelt becses levelük kezembe került, már biztosítva volt az abban említett vitás kérdésnek kompromisszum útján való békés elintézése. E megoldásnak senki sem örülhet jobban ennél, nemcsak mert szerencsétlenségnek tartok minden oly jelenséget, amely a magyar társadalmat foglalkozási ágak szerint és osztályérdek alapján ellenséges táborokra szaggatja szét, de azért is, mert mélyen fájlaltam volna, ha ellenéte kellett volna helyeskednem választóim tekintélyes részének óhajtaival. Hozzászólás nélkül teljesítenem volna e nehéz kötelességet, mert arra, hogy kérjem és megtartani igyekezzem bizalmukat, legerősebb jogaim az, hogy minden

körülmények között, mindenkivel szemben kifejezem és követem meggyőződésemet.

Istennek hála, a kérdés megoldatott s felesleges volna ma már bővebben kifejtenem az Önökétől eltérő nézetem indokait. Szabad legyen „Az Újság”-ban megjelent levelemre utalnom, amelyben igyekeztem kifejteni, hogy a könyvkivonati illetőségek sehol a világon nem léteznek s úgy a fogyasztó közönség általános érdekébe, mint a jogegyenlőség nagy elvébe ütköző előjogot biztosít a kereskedőnek s hogy az előjog megfelelő korlátozása legfeljebb ugyanazon helyzetbe, juttatja a kereskedőt, mely fennáll az ország minden polgárára nézve, aki valamely követelését per útján kénytelen érvényesíteni.

Reményem, lesz még alkalmam bebizonyítani, a kereskedés föllendülését milyen életbevágó közérdeknek tartom s milyen rokonszenvvel és ügyszeretettel szolgálom a magyar kereskedés minden jogos érdekét.

Igaz tisztelettel vagyok őszinte hívők

Tisza István.

Városok tanácskozása a husdrágaságról.

Ankét Budapesten. — Varjassy Lajos dr. felszólalása. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 28

Ma vette kezdetét Budapesten az újvárosbázis ülésében az az ankét, amely a főváros tanácsának kezdeményezésére ült össze, hogy megvitassa a husdrágaság okait és azokat a módokat, amelyek alkalmasak a már-már elviselhetetlenné váló drágaság enyhítésére. Az újvárosbázis gyűlésterme zsúfolásig megtelt az érdekeltekkel. A főváros törvényhatósági bizottságának tagjai teljes számmal vettek részt, szonkívül megjelentek a budapesti és vidéki érdekeltektől szakkörök képviselői is. A földmivelésügyi miniszterium részéről Serbán János miniszteri tanácsos és Gyóry Loránd osztálytanácsos voltak ott, a kereskedelmi miniszterium részéről Czeilik László osztálytanácsos jelent meg; ott voltak a főváros összes országgyűlési képviselői is. Arad városát az ankétén Lócs Rezső gazdasági tanácsnok és ifj. Varjassy Lajos dr., a kereskedelmi és iparkamara titkára képviselte, aki hosszabb, nagy érdeklődéssel hallgatott beszédet mondott. A gyűlés meglehetősen izgalmas lefolyású volt és kisebb összetűzés támadt az agrárius és merkantilista érdekek képviselői között.

A tanácskozást Bárczy István polgármester nyitotta meg hosszabb beszéddel, amelyben ismertette az összejövetel célját és köszönetet mondott az érdekelteknek, hogy oly szép számmal jelentek meg a gyűlésen. Az értekezletet azzal az óhajtalással nyitotta meg, hogy a kitűzött cél érdekében eredményes és sikeres működést fejtsen ki.

Polónyi Géza kérte az értekezlet tagjait, hogy oly dolgok felett, amelyek már el vannak intézve oly irányban, hogy nem teljesíthetők, mint a minő pl. a szerb állatoknak behozatala, ne vitatkozzanak. A termelési és értékesítési tényezőknek együttes közreműködésével lehet csak a husdrágaság bajján segíteni és miután ez az értekezlet remélhetőleg ily keretek között fog mozogni, biztos sikert vár működésétől.

Bernáth István szerint a szerb állatok részére a határ megnyitására nézve a főváros követelését nem tartja okosnak, mert bekövet-

kezhet, hogy egyetlen keleti marhavész esetében Németország tökéletesen elzárná határait. A magyar mezőgazdaságra nézve ez óriási veszedelem jelent és az egésznek ódiuma a fővárosra hárul. Nem tud elzárkózni azon impressziótól, hogy itt egy gazdasági osztály, a magyar mezőgazdák letörése céloztatik és határozottan tiltakozik mindeu ilyen irányú kísérlet ellen.

Bernáth beszédét a zajos közbekiáltások özöne kísérte.

Vázsonyi Vilmos: Ez agrárius izgatás, nem ankét.

Bernáth István: Hát agráriusoknak itt nem szabad beszélni, Vázsonyi ur?

Beszéde további folyamán azt fejtegeti, hogy nemcsak a fővárost kell fejleszteni, hanem a vidéki városokat is.

Vázsonyi Vilmos: A nagy hazafiak megcsinálták a nemzetközi banketten a marha internacionálét. (Zaj, derűtlenség.)

Bernáth István: Ha gorombáskodni akar Vázsonyi ur, mindig megtalál, helyt állok.

Azzal fejezte be beszédét, hogy a főváros készítsen különösen az alsóbb néposztályok számára tipikus költségvetéseket, melyekből kitűnik, hogy a család háztartásában minő szerepet visz a hus.

Varjassy Lajos dr. azzal kezdte beszédét, hogy a Szerbiával való élőállatbehozatal ügyében a parlament mai struktúrája mellett semmit sem érhetünk el. Mindenesetre kívánatos volna, ha a szakértekezlet kinyilatkoztatná, hogy a szerb határt úgy a magyar kereskedelem és ipar, mint pedig a fogyasztás érdekében nyissák meg. Egyesek az argentinai hus behozatalával akarnak segíteni a bajon, de ez rem nagyon lehetséges, mert az 6 számitásai szerint egy kiló hus Aradra érkezve 144—155 fillérbe kerülne. Ezen a téren csak úgy lehet valamit elérni, ha a kormánytól és a parlamenttől vámmentességet és tarifális kedvezményeket kapnak.

Több jelentéktelen hozzászólás után az ülés folytatását délután négy órára halasztották.

A délutáni ülésen az O. M. G. E. igazgatója, Rubinek Gyula kijelentette, hogy a huskérdés nem hatalmi, hanem a megélhetés kérdése. A mezőgazdaság nem egyoldalú érdekeket szolgál, hanem a közérdeket tartja szem előtt. Szerinte a drágaságon a fővárosban a következő módokon lehet segíteni: a husfogyasztási adó eltörlésével, a poliaagricol intézmény behozatalával, hus nagyvágó felállításával és huspiac létesítésével.

Glückstabl Samu nézete szerint a legfontosabb kérdés az, vajjon Magyarország állatállománya fedezi-e a szükségletet, erre pedig sajnos, nemmel kell válaszolni. A tényekkel szemben nem lát hatalmi kérdést.

Sándor Pál és Weisz Gyula felszólalása után a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	— —	151
Nyomda	— — — —	151

Mi történt

a bécsi szeparében?

— Szápáry Pál gróf balesete. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 28.

Pénteken éjjel úgy tíz óra után, amikor a különböző színházakból tódul ki a nép, elegáns autó állott meg Bécsben az egyik *Annagassei* mulatóhely előtt. Lívrés inas ugrott le a soffór mellől s szolgálatkészen nyitotta ki az autót, amelyből két elegáns, frakkos ur szállott ki. Bementek a mulatóba s azonnal szeparéba vonultak. Egész sereg pincér sürgött-forgott a nagyuri vendégek körül, akik francia pezsgőt bontattak. A mulató tulajdonosa is megjelent hamarosan s tiszteletteljes készséggel állott a vendégei rendelkezésére, akiket ő már jóelőbbről ismert. A két frakkos ur Szápáry Pál és Liszló grófok voltak.

Csakhamar megkezdődött a mulatás. A szeparéból hamarosan vig mulatozás, ének, zene hangjai szűrődtek ki. A pezsgős palackok szünt nélkül durrogtak, a hangulat mind forróbbá, izzóbbá vált. Különösen Szápáry Pál grófnak támadt széles jó kedve. Folyton-folyvást huzatta a cigánynyal az édes bus, szomorú, majd a vidám magyar nótákat, a pattogó csárdásokat. A mulatságba annyira belemelegedett, hogy táncolni kezdett. Eleinte lassan, tempósan járta a csárdást, majd frisset parancsolt a cigánynak s táncolni kezdett gyorsan, tüzesen, mindig hevesebben, ugyannyira, hogy a cigány alig tudott vele lépést tartani. Szápáry Pál arca tánc közben egyre pirosabb lett, azután hirtelen kéklőni kezdett. Egyszerre a szívéhez kapott s elhialtotta magát:

— Jaj, a szívem!

S végigvágódott a parketten. A szeparében mulatozók persze rémülten ugráltak fel és segítségért kiáltottak. A segélykiáltásokra az egész mulatóban nagy felfordulás támadt. A vendégek mind a grófok szeparéja elé tódultak, s kíváncsian, sokan sajnálkozva nézték a halotthalvány arcú, eszméletlenül fekvő gróft.

Majd izgatott futkosás támadt orvos után. Szerencsére ott állott a mulató előtt Szápáryék automobilja. Gyorsan orvost hozattak, aki megállapította, hogy a gróft szélhűtés érte. Mésztgetni is próbálta az orvos a gróft, de minden kísérlete esztortörtöt mondott. Az eszméletlen kívül levő mignást feltették az autóra s becsúsztatták a Bristol-szállóba, ahol Szápáry gróf lakott.

Ez péntek éjjel két óra tájban történt. A gróf egész éjjel eszméletlenül feküdt, sőt másnap reggel sem tért magához. Az orvosok tehetetlenül álltak a beteg ágya mellett, akit az ő tanácsokra becsúsztattak a Cottage-szanzatóriumba. Itt él-szigetési kísérletekbe fogtak, de ezek sem vezettek eredményre. Csak szombaton este tért magához a gróf, akinek állapota súlyos ugyan, de komolyabb veszedelem nincsen.

A Bristol-szállóban a gróf állapotáról a következőket mondták:

— Szápáry Pál gróf otinnen szállították szombaton reggel a szanzatóriumba. Értesülésünk szerint baloldali szélhűtés érte. Többször kérdészködtünk már állapota felől, s mindannyiszor megnyugtató feleletet kaptunk, hogy a gróf már javuló félben van. Vasárnap már jobban érezte magát.

A baleset után nyomban táviratoztak a gróf feleségének, Lobkowitz hercegnének, aki szombaton délután megérkezett Bécsbe s most ő ápolja a gróft.

Norden dr. professzor, a gróf kezelő orvosa a következőket mondta:

— Most már jelentékeny javulás észlelhető Szápáry Pál gróf állapotában. Tudja mozgatni testrészait s ennélfogva megszüntnek tekinthető az a veszély, hogy megbénul a baloldala. Reméljük, hogy a gróf teljes felgyógyulása mihamarabb, néhány hét alatt bekövetkezik.

Erődy felmentése.

— Rehabilitálta a minisztertanács. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 28.

Az Erődy ügy, vagyis az az erős harc amit Marostordamegye ellenzéki vezérférfiai indítottak Erődy Sándor marostordamegyei főispán ellen, — döntő fordulatot vett. A minisztertanács ugyanis vasárnap foglalkozott a marostordai főispán ügyével s rövid tanácskozás után Erődy Sándort teljesen rehabilitálta.

A nyári hónapokban anyai port felvert Erődy ügy tudvalevőleg azzal kezdődött, hogy Dósy Zoltán, volt államtitkár, a nyári ülésszak egyik napján meginterpellálta a miniszterelnököt amiatt, mert Marostordamegye főispáni székébe Erődy Sándort ültette, azt az Erődyt, akit a vármegye ellenzéki vezetési darabonttak és elkeseredett ellenségeknek tartanak. Az interpelláció során súlyos sirtések is elhangzottak, amelyek miatt Erődy lovagias elégtételt kért. A volt államtitkár megtagadta az elégtételt, mire a szegedek becsületbíróságot delegáltak. A becsületbíróság megvizsgálta a különböző vádpontokat, amikből a megye ellenzéki potentátjai tökéletesen kovácsoltak Erődy ellen s másfélnapi tanácskozás után úgy döntött, hogy Déry nem tartozik elégtételt adni. A döntést Erődy segédei részrehajlónak és önkényesnek találták, nyomban tiltakoztak is ellene s a dolog végén olyan kavargás lett, hogy a szendély teljesen hatalmába kerítette az ellenfeleket s az Erődy ügy hullámai végigviharoztak az egész közvéleményen.

A becsületbírósági döntés folytán természetesen állást kellett foglalnia a kormánynak is. Khuen-Héderváry Károly gróf úgy oldotta meg a kényes kérdést, hogy az Erődy ellen hangoztatott vádak dolgában hivatalos vizsgálatot rendelt el s a vizsgálat megejtésével a belügyminisztérium három államtitkárát bízta meg.

Az államtitkárok a napokban befejezték a vizsgálatot s annak eredményéről minden vádpontokra kiterjedő, részletes jelentést terjesztettek a vasárnap minisztertanács elé.

A jelentés konstatálja, hogy a vádak egytől egyig alaptalanok s hogy a vizsgálat Erődy korrektségét minden kétséget kizáró módon beigazolta. Ennek alapján a minisztertanács egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy Erődy Sándort a kormányhatalom egész erejével megvédi s teljes bizalma mellett továbbra is Marostordamegye főispáni székében hagyja. A minisztertanácsi döntésről Khuen-Héderváry gróf a keddi vagy szerdai ülés végén tesz jelentést a Háznak, vagyis egyúttal válaszol Déry Zoltán ismeretes interpellációjára is.

A munkapártban, ahol már vasárnap este elterjedt a döntés híre, megelégedéssel fogadták a kormány határozott állásfoglalását.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt nagyon élénken tárgyalták ezt az ügyet. A marostordai képviselők erősen zugolódtak a miatt, hogy a kormány ilyen nagyszabású ügyben titkolja a döntést. Gál Sándor, Bathlen István, Déry Zoltán kijelentették, hogy ha a kormány nem menti fel Erődyt, a legsívesebb harcot indítják ellene az indemnitás tárgyalásánál.

A kormány e fenyegetések dacára sem nyilatkozott a döntésről. Egik miniszter kijelentett annyit, hogy a megoldás közmegelegedést fog kelteni.

A Bud. Tud. a következőket jelenti az Erődy-ügyről: Az Erődy Sándor ellen általam kért és folyamatba tett vizsgálat befejeztetett. A vizsgálat úgy a sajtóban felhozott vádakra, mint a Maros-Torda vármegye törvényhatósági bizottságának egyes tagjai által a belügyminiszterhez terjesztett memorandumban foglaltakra kiterjesztetett. A vizsgálat adatai szerint az emelt vádak részben oly természetűek, melyek folyamatban levő közigazgatási ügyekre vonatkoznak és a rendes uttól eltérő intézkedést nem igényelnek, részben oly természetűek, melyek nem alkalmasak arra, hogy a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnöknek Erődy Sándor főispán működése iránti bizalmát megingassák.

A „Magyar Távirati Iroda” jelenti késő este: Erődy Sándor főispán, értesülve arról, hogy az államtitkári bizottság teljesen rehabilitálta, délután váratlanul megjelent a miniszterelnökönél és kérte felmentését. A miniszterelnök kijelentette, hogy felmenti állásától, de teljes bizalmát bírja és számít további szolgálataira, még pedig olyképp, hogy be fogja rendelni a belügyminisztériumba.

Ma este már Erődy utódjáról is beszéltek. Ez Haller József gróf, Udvarhelymegye főispánja lenne.

MULATSÁGOK.

* A nyomdászok estélye. Rendkívül jól sikerült kedélyes estélyt rendezett az aradi nyomdászok szakegyesülete a Gutenberg dalkör közreműködésével vasárnap este a Kánya-féle városi sörcsarnokban. A táncmulatság, amelyen igen nagy számban jelent meg a publikum, hangversenyyel kezdődött. A Gutenberg dalkör lépett elsőnek a pódiumra, s két dalt énekelt, amelyek a közönség lelkes tetszésével találkoztak. Majd Lintinger Kálmán mondott el humoros apróságokat a publikum általános derűltsege mellett. Tóth Pál kínai egyveleget szavalt, majd pedig a mulatság egyik legsikerültebb száma következett Mayer Antal kupléi. A közönség szünni nem akaró tetszéssel kísérte az előadót igen ügyes kupléit. Vadász Ármánd dr. érdekes tartalmú felolvasása után újból Mayer Antal szerepelt az előbbihez hasonló sikerrel, majd pedig Schmallér János adott elő egy tréfás magánjelenetet. Sárga Ilonka ének-számokat adott elő. Több dalt énekelt el rendkívül nagy siker mellett. A kisasszonynak igen szép iskolázott hangja, bájos előadás módja annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy tomboló lelkesedéssel, tapssal ünnepelte Sárga Ilonkát, aki ezt néhány ráadásal köszönte meg. A műsor utolsó száma ismét a Gutenberg dalkör éneke volt. A zongorakíséretet Kovács Gyula, a Gutenberg dalkör képzett karmestere látta el nagy szakavatottsággal. A hangverseny után tánc következett, amely reggelig tartott.

(=) Hangverseny. E hó 26-án a máriaradnai magyar dalégyesület sikerült hangversenyt rendezett a Báliza vendéglő összes helyiségeiben, melyet a nagyszámban megjelent közönség teljesen megtöltött. A műsor minden száma zajos elismerést aratott, s szabatos és egyöntetű előadásért s különösen kitűnt Deák Tivadar szép tenorja. A közönség valóban élvezett a „szép magyar dalok” előadásában s ezért a legnagyobb elismeréssel adózt az egyesület fáradságtalan s tevékeny elnökének, Németh Dzsónak, ki a magyar dal művelése érdekébe

lankadatlan lelkesedéssel működik. Hangverseny után sikerült táncmulatság volt, mely reggelig tartott. Az est szép jövedelmet hozott az egyesületnek.

Öngyilkos a lipótvárosi uriasszonyok zsarolója.

— „Sibilla 30” halála a cellában. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 28.

Lapunk vasárnapi számában megírjuk, hogy a budapesti rendőrség szombaton letartóztatta Vigyázó (Vanicsok) Gyula 32 esztendő s női fodrászt zsarolás miatt. Ez a fodrász valószínű művész volt a mesterségében. A leggazdagabb, legfinomabb lipótvárosi asszonyokat fésülte, a kiktől könnyen megtudhatta az előkelő világ pletykáit. És ezt jól ki akarta használni. Ugy látszik sok szerencsével működött e téren, mert a vakmerőség, a melylyel meg akarta zsarolni báró Guttmann Arturnét, arra vall, hogy eddig sikerrel jártak zsarolásai. A báró feljelentése alapján szombaton letartóztatták, vasárnap pedig Vigyázó felakasztotta magát a börtönben.

A fővárosi rendőrség szombaton csak egy szószavú kommunikációban tudatta, hogy *Sibilla 30* mögött ki rejlik.

Ma egész nagyságában kibontakozott a gaztett, melynek azonban úgy látszik csak a strohmanja menekült ki a bíróság kezéből.

Fővárosi tudósítónk ma még a következő részleteket jeleníti a bűnügyről:

(Az első feljelentés.)

Körülbelül két héttel ezelőtt izgatottan, önmagából kikelve, egy uriasszony jelent meg Tóth János rendőrkapitánynak, a bűnügyi osztály helyettes vezetőjének előszobájában, nevét csak a kapitánynak akarta elárulni és sürgős kihallgatást kért a vezető kapitánytól. Mikor betocsátották, a következő feljelentést tette:

— Ma délelőtt a posta lakásomra egy levelet hozott, melynek írása előttem teljesen ismeretlen. A levél tartalma szörül szóra a következő:

Izen tisztelt Nagysád!

Mellékelt cikket a legközelebbi napokban a raplapok útján közzé fogjuk tenni, amennyiben Nagysád három napon belül „Sibilla 30” jeligére a főpostán poste restante hatszáz koronát nem küld részünkre.

A levél alatti olvashatatlan aláírás állott. Az illető uriasszony ezzel átadta a levélhez mellékelt cikket is.

A cikk női kéz írása. Emellett azonban igen erős ujságírói munka, amely csak olyan ember tollából eredhetett, aki a szenzáció hajhászás fogásaival teljesen tisztában van. A cikk címe: *Uri prostitúció* és első sorban arra hívják fel benne Boda főkapitányt, hogy ne csak az utcai leányok között, hanem az urinők sorában is rendezzen razzikiákat, mert a felsőbb tízezrek körében még sokkal botrányosabb a prostitúció, mint a fővárosnak a nyomor által sújtott bármely munkásnegyedében. A cikk ezután adatokkal szolgál a felsőbb tízezrek prostitúciójának kérdéséhez és itt természetesen előszörben a feljelentő milliomos uriasszonyt vádolja meg azzal, hogy a saját sófförjével folytat viszonyt. Ezenkívül még vagy 30 hasonló esetet sorol fel a cikk, amelyekben természetesen a legtehetősebb, leggazdagabb, országosan ismert családok nevei szerepeltek.

(Nyomoz a rendőrség.)

Tóth János kapitány, még az illető uriasszony jelenlétében behívatta magához Keresztessy Gyula dr. rendőrfogalmazót, valamint

Bialoszkurszky lovag, *Püspöky*, *Marosán* és *András* detektíveket és további nyomozás, illetve eljárás előjából kiosztotta nekik az ügyet.

A detektívek a főpostának a városháza felé eső poste restante osztályát szállták meg, azt a termet, ahol a poste restante érkező leveleket az értük jelentkező feleknek kiadják és várták azt az embert, aki a „Sibilla 30” jeligéjű levélért jelentkezni fog. Teljes két hétig hiába lelkedtek a detektívek. Míg végre szombaton eredménynyel járt a nyomozásuk.

(Az első letartóztatás.)

Délelőtt tizenegy óra tájban, fekete téli kabátban, fekete kemény kalaphoz, harminc-harmincöt évesnek látszó jól öltözött ember jelentkezett a levélkiadási osztálynál, a „Sibilla 30” jeligéjű levélért.

— Azonnal megkeresem — mondta a hivatalnok.

Következő pillanathon *Bialoszkurszky* detektív odalépett a férfiemberhez és a vállára tette kezét:

— No, jó madár, hát megcsiptuk — mondta neki a detektív — hát csak gyereünk a főkapitányságra

Az elfogott ember azt állította, hogy *Vigyázó Gyula* a neve, bajai születésű fodrászsegéd, aki női fodrászként bejáratos volt előkelő urik házakhoz és ebben a működésben jutott azoknak a titoknak a nyomára, amelyeket aljas céljaira fel akart használni.

(A bárónő szerelme.)

A főkapitányságon időközben már nagy volt az izgatottság. A délelőtti folyamán ugyanis a főkapitánytól kihallgatást kért báró Guttmann Arturné, az ujabban bárósított családok egyik legelőkelőbbjének a felesége. A bárónak különösen a Dunántul vannak óriási kiterjedésű birtokai és itt a főváros hatodik kerületének külső területén, a főúri villák negyedében levő pazarul berendezett palotában lakik. A bárónő, aki rendkívül érdekes arcu, feltűnően szép asszony, sirva beszélt el a főkapitánynak a következőket:

— Ma délelőtt ismeretlen kézírással névtelen levelet kaptam, amelyben azzal fenyegettek, hogy a napilapok útján ország-világ előtt lehetetlenné tesznek és a levélhez mellékelt, rólam kompromittáló adatokat tartalmazó cikket közzéteszik, ha három napon belül „Sibilla 30” jeligére hatszáz koronát nem küldök az ismeretlen levélírónak.

A cikk egyékként rólam a következőket mondja el:

A férjemmel együtt élünk ugyan, megtartjuk a külső színt, azonban már hosszabb idő óta nem állott fenn közöttünk hitvestársi viszony. Férjem ugyanis külön természetű ember. Néhány évvel ezelőtt megismerkedtem egy huszártiszttel, egy ekkor Budapesten állomásozott ezred hadnagyával, híres szép emberrel, aki akkor nagyon divatban volt és a kit abban az időben igen sokat emlegettek, mint az uralkodóház egyik leánytagjának egyik legkedveltebb táncosát. A gyönyörű emberbe hamarosan beleszerettem, és azonnal abban az időben egyik primadonna körül legyeskedtem és egész vagyonát, mely nem volt sok, körülbelül hatvanezer forintba ruháztam, ezzel a színésznővel verte el. A primadonna udvarlásnak szomorú vége lett. Mikor a hadnagy egyszer követelőbb lett, a színésznő inzultálta, botrányt provokált és ezzel szakítottak. — A szerencsétlen katonatiszt azonban már ekkor a tönk szélén állott. A pénzének maradványait is pezsgóra és virágra költötte el. Abban az időben még nem volt közöttük viszony, bár én halálosan szerettem, csak mint bizalmas barátinője ismertem a

titkait. Mikor azután a szerelméből kiesőppent, akkor lobbant tulajdonképpen lángra a szerelmem. Én ezt a férjemnek nyíltan be is vallottam és kijelentettem, hogy nőül akarok menni a hadnagyhoz. A férjem ebbe a botrány elkerülése szempontjából nem egyezett bele. Azt hiszem, egyéb családi szempontok is közrejátszhattak ebben az ügyben. Ezentul a világ e őt állandóan hármashat mutatkozunk. Lőversenyen, színházban, jégpályán mindig együtt jelentünk meg. A vagyoniilag tönkretett ember nem bírta ezt az életmódot és mindig nagyobb adósságokba keveredett. Én kifizettem őket. Sőt ujabban és ujabban ellátam pénzzel. A dolognak valahogyan hirtelen kelt, az illető katonatisztet bojkottálták a tisztársai és felsőbb helyről felszólították, hogy adja be tiszti rangjáról való lemondását. Ez is megtörtént, azonban karrierjének kettőtörése a köztünk fenálló viszonyon mit sem változtatott. Mindebből természetesen egy szó sem igaz.

Nem a főem kizsarolni akart összeg nagysága, hanem az hajtott ide, hogy félek ilyen emberek kezébe kerülni. Kérem el'ezük a bűnvádi eljárás megindítását.

A főkapitány természetesen azonnal látta, hogy mind a két zsarolást ugyanaz az ember követhette el és ezt az ügyet is Keresztessy fogalmazónak osztotta ki.

(A kihallgatás.)

Ugyanebben az időben érkeztek meg a detektívek a főpostáról az elfogott emberrel, a kiről hamarosan kiderült, hogy tulajdonképpen nem is *Vigyázó*, hanem *Vanicsok Gyula* a neve, bajai születésű, harminckét éves, nőtlen, női fodrász, aki zsarolásért már egy ízben büntetve volt, előkelő uriházakhoz volt bejáratos és ott dolgozott. Azt állította, hogy a cikkben felsorolt adatokat a szolgaszemélyzet útján tudta meg, a zsarolás tervét maga eszelte ki és büntársai nem voltak. Ez az állítása azonban kétségtelenül nem felel meg a valóságnak, amit már az is bizonyít, hogy a cikk női kézírással volt leírva és az elfogott ember azt a nőt sem akarta megnevezni, aki a cikket lemásolta. A cikk egyékként is oly nagy ujságírói készséggel van megírva, hogy nem eredhetett olyan közepes intelligenciájú embertől, amilyenek *Vanicsok* mutatkozott.

Keresztessy Gyula fogalmazó ma est mondta *Vanicsok*ról egy ujságírónak: *Vigyázó* halálos sápadtsággal, szemét eltakarva állott meg előttem. Nagyon szegyelte magát, mert személyesen ismert. *Vigyázó* ugyanis, egyszerű fodrász létére, finom modora és intelligenciája miatt sok ur család estélyeire hivatalos volt. Ugynevezett érdekes ember volt, aki csak két gimnáziumot végzett, de önművelődés alapján olyan intelligenciára tett szert, hogy szívesen társalogtak vele előkelő urak is. Egyékként írással is foglalkozott a szellemes, okos *Figaró*. Nemrég könyve jelent meg, a melynek így szól a címlapja:

A magyar zsidóság és a keresztény társadalom. Írta: *Vigyázó Gyula*. Tartalom: Az antiszemitizmus okai. A zsidó férfi. A zsidó nő. Az erkölcs. Megrendelhető a szerzőnél: *Kossuth Lajos utca 3.* Ára 1.20 korona.

A szerző objektivitással és meglepő okossággal tárgyalja a felekezeti kérdést. A könyvet *Sándor Pálnak* ajánlotta.

Es a könyv — *Vigyázó* mondotta — sok ellenséget szerzett neki. A zsidók is, keresztények is megharagudtak rá és több helyen fölmondottak neki. De ő nem törődött az apróbb bajokkal és ujabban ismét könyvet írt ezzel a címmel:

A filozofizmus az antiszemitizmus szempontjából és

Az antiszemitizmus a filozsmitizmus szempontjából.

Ez a munkája azonban csak kéziratban van meg. A szerencsétlen véget ért ember tehetségére vallanak azok a versek és aforizmak is, a melyeket hagyatékában találtak.

(Öngyilkosság a cellában.)

A főkapitányság 9. számú cellájába zárták el Vigyázót. Vasárnap reggel rapportra vitték Tóth János kapitány elé. A rapport után visszavezették a börtönbe. A fogházban cirkáló őrszem többször benézett Vigyázó cellájába és mindent rendben talált. Háromnegyed 10 órákor azonban észrevette, hogy a fodrász a cella ablakjára felakasztotta magát. Nyomban értesítette a kulcsárt, aki kinyitotta a cella ajtaját, levették Vigyázót, orvost hívtak, de az már a halált konstata. Vigyázó tettét úgy követte el, hogy az alsónadrágját összecsavarta, hurkot csinált belőle és arra akasztotta fel magát. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

(A további nyomozás.)

Mindenesetre különös dolog, hogy a börtönben ilyen könnyen és biztosan el lehetett követni az öngyilkosságot. Az a kérdés, kit terhel ezért a felelősség. Tóth Lajos rendőrtanácsos, a büntető osztály vezetője, a következőket mondotta:

— Fegyelmi vizsgálatot még nem rendelünk el. Előbb fapros nyomozást végzünk annak megállapítására, hogyan, miként, pontosan mikor történt az öngyilkosság. Ha ezt befejeztük és megállapítható lesz, hogy valakit mulasztás terhel, az ellen megindítjuk a fegyelmit. De előre is jelezhetem, hogy nem történt mulasztás. Vigyázó abban az időközben akaszkodhatott fel magát, a mi alatt az ő a többi cellákat járta körül.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Szegfű, dramolett. Péter abbé, opera. C) bérlet.
Szerda: Muzsikus leány, operett. A) bérlet.
Csütörtök: Karenin Anna, szimű. B) bérlet.
Péntek: Balkáni hercegnő, operett. Bemutató előadás. C) bérlet.
Szombat: Balkáni hercegnő, operett. A) bérlet.

Péter abbé.

(Lyrá opera 2 felvonásban. Írta és zenéjét szerzte: Csányi Máttyás. Bemutató előadás.)

Egy évvel ezelőtt került Aradra Csányi Máttyás, akit nem kellett felfedezni, mert már megállapodott művészettel, ismert névvel állított be hozzánk. Ez a rövid idő azonban nagyot jelent Csányi Máttyás művészi életében. Egy magas zenei kulturájú város műértő publikumának teljes elismerése honorálta Csányi kiváló karmesteri működését, ünneplte mint elsőrangú zongoravirtuózt, élvezte a Kölesy-egyesületben, mint szellemes és tudományosan képzett előadót és írásaiból egyikét ismerte meg a nem közönséges kvalitású belletristáknak és kritikuskoknak.

Ennek a sokoldalú és mindig értékes talentumnak legnagyobb meglepetéséhez ma asszisztált az aradi publikum, mikor Csányi Máttyás saját szerzeményű operáját adta elő az aradi színháznak.

Nem vagyunk túlságosan gazdagok zeneszerzői talentumokban. Csekély a magyar zeneszerzők száma, operaszerzőnk pedig alig van néhány számottevő. A Magyar Királyi Operában csak befenterek jutnak szóhoz és nem mindig az isten kegyelméből való tehetségek.

Ha nem így volna, akkor Csányi Máttyás Péter abbé című operájának a budapesti publikum tapsolt volna első sorban és csak mint nagy diadalt látott zenemű került volna hozzánk. De mivel az Operánál nem mindig a tehetség a legjobb ajánlólevél, így Aradon gyönyörködhetünk egy kivételes tehetség első komoly művének bemutatójában.

A Péter abbé a szeniális szerző első egyetemes dalműve, mely az első taktustól az utolsóig nem csupán gondos zenei munka, hanem az egész partitúra a szeniális megkapó nagyszerűségében van tartva. Lyrá opera lévén, nagyon természetes, hogy sok melódikus részt találunk a dalműben, ami azonban nem esik az operaszerzés rovására és soha sem veszélyezteteti a nagy stílus operazene komolyságát. A melódiákkal mindenkor érzelmeket fest és mindig van zeneileg mondani valója. Nem törekszik dinamikus hatásokra, érthetetlen, nehezen elemezhető zenei tulzásokra, hanem mindig distingvált, élvezetes és művészi. Hangszerelésének tökéletessége és eredetisége meglepő és ez az értékes kvalitása különösen a darab második felvonásában excellál. Ebben néhány olyan rész van, melyek a legkiválóbb zeneszerzőknek is újabb dicsőséget jelentenek. Szóval Csányi első dalműve a legfrappanzóbb siker jegyében került bemutatásra és a nagytehetségű zeneszerző ezzel az egyetlen dalművével számot tarthat arra, hogy nevét a hivatott szerzők között emlegessék. A dalmű szövegét is Csányi írta Zola Róma című regényéből.

A szöveg, bár kiválóan érdekes és végig lekötö a figyelmet, kevésbé sikerült, mint a zene. A cselekmény nem eléggé egységes, szétmosódó, a különben hálás szerepek nincsenek eléggé kihasználva. Ezek azonban legfeljebb a librettó rovására szólnak és semmiben sem rontanak az opera elhatározó nagy sikerén.

A közönség szinte lelkesedéssel fogadta az eredeti bemutatót. Csányit a babérral díszített karmesteri emelvényen percekig tartó tussal és éljenzéssel, a zenekar pedig tussal ünneplte és az ováció a remek uvertúra után megismétlődött. Az első felvonás után tizenegyszer szölitették a lámpák elé Csányit és az ünneplés a pompás második felvonás után még sokáig együtt tartotta a közönséget. Önkéntelenül az ötlött eszünkbe: milyen kár, hogy ilyen kiváló erőt, amely dicsőségére válik bármely nagy színháznak, elenged a direktió.

Az előadás kitűnő és gondos volt. A szereplők kitűnő karmesterük művészi munkáját a saját művészetükkel is segítették diadalmaszkodni. A címszerepben Ferrari lovag produkált ismét kiválóan művészi. Énekekben, játékokban ma is az a kiváló művész volt, akinek mindig ismertük. Dióssy Nusi adta az egyetlen női szerepet igazi bájjal, pompás toalettekben és énekekben is élvezeteset nyújtva. Cseh, Polgár, Ladiszlay, Huszár és Herold szinte vetélkedtek, hogy minél jobbat nyujtsanak. A kiválóan izléses rendezés Kulesár érdeme.

A zenekar, melyben néhány kiváló filharmonikus is helyet foglalt, mesterit produkált és dicséret illeti a női kart is, mely a színpalak mögött énekelt egy gyönyörű Ave Máriát. A férfi kart már jóval kevesebb dicséret illeti.

A nagyszerű bemutató előtt Simoni Renátó egy egyfelvonásos dramolettjét, A szegfűt mutatták be. Egy féltékenységi dráma nem nagy igényű megírása ez a kis dramolett, melyben Keszler és Kápolnay Juliska nyujtottak művészi élvezetet. H. G.

* Országos színházi műsor. A vidék nagyobb színházainak a heti műsora: Nagyváradi: Kormánybirtos (háromszor). A balkáni hercegnő. Ka-

renin Anna. Benlemans kisasszony. Cigányszerelem. — Szeged: A balga szűz (háromszor). A balkáni hercegnő. A három testőr. A bórger. Trubadur. Kolozsvár: Cigányszerelem (kétszer). A balga szűz (négyeszer.) János vitéz. — Debrecen: A balga szűz és a Cigányszerelem. — Pécs: Balga szűz (háromszor.) Nebántsvirág. A muzsikusz leány. Don Cezár de Bazan. — Temesvár: A muzsikusz leány. Obeitos. Monna-Vanna. Cigánybáró. Orvosek. Luxemburg grófja. — Győr: Sasfiók. Hamlet. Elvált asszony (kétszer). Kormánybirtos (kétszer.) — Miskolc: Elvált asszony. Boccaccio. Idegesek. A muzsikusz leány. A balga szűz (háromszor). — Keszkeszt: A balga szűz (kétszer.) Elvált asszony. Bórger. Karenin Anna.

* A Hadsereg legújabb száma rendkívül változatos és érdekes tartalommal jelent meg. A lap ma érkezett száma bő referátát és pompás felvételeket közöl az aradi tereplovaglószenyegről, ezenkívül a hadsereg köréből vett érdekesnél érdekesebb cikkek és illusztrációk sorakoznak egymás mellé.

* Balla Kálmán megkerült. Megirtuk, hogy Balla Kálmán pozsonyi színigazgató egy hét előtt nyomtalanul eltűnt Pozsonyból. Balla nyilatkozatot küldött a lapoknak, amelyben kijelenti, hogy közel tíz nap óta Budapesten tartózkodik és társulatának adminisztrációs ügyeit intézi ott el. Hogy eltűnéséről szóló hírek keletkeztek, ennek ő maga az oka, mivel ily huzamos távollét alatt semmiféle értesítést nem küldött övéhez, sem titkárához.

* Burmester hegedűje. Burmester Villy, a világ legelső hegedűművésze, aki december negyedikén este Aradon hangversenyt rendez, ma táviratilag értesítette Weisz Leó hangversenyirodáját, hogy már harmadikán érkezik Aradra és harmadikán reggel Weisz Leó kirakatában közszemlére teszi ki 27.000 koronás mesterhegedűjét, amelyen hangversenyezni fog. Az érdeklődés a hangverseny iránt óriási és különösen a vidékről számosan rendeltek ma jegyet telefon útján Weisz Leó hangversenyirodájában. Jegyek korlátolt számban még kaphatók.

* A város képviselőháza. Wolff Karoly festőművész kiállított képeivel oly sikert aratott, amilyent még egy festőművész sem ért el Aradon. A festmények kiválósága arra indította Arad város tanácsát, hogy a művészies festmények közül egyet megvásároljon. A tárlaton Varjassy Lejos polgármesterrel az élén a megjelent művészeti bizottság és megvette a város részére A tanácskozás című nagy festményt. A tárlat hoinap, kedden zárul. A közönség ma is tömegesen tekintette meg a kiváló alkotásokat a legjobban gyönyörködött egy sikerült portréban, amely csak az utolsó napokban került a tárlat festményei közé. A portré egy előkelő aradi uriasasszony sikerült festményét ábrázolja és megkapó élethűségével általános tetszést keltett. A tárlat még a hoinapi nap folyamán nyitva áll és díjtalanul megtekinthető Weisz Leó szalonjában.

* Arad legújabb szenzációja. December elején, az Andrassy-téri korzó közönségének egy Aradon még nem látott, pazar fényű látványosságba lesz része. December elején fog megnyitni az Andrassy-téri új Lloyd-palotában, a most felépült Almay-ház földszintjén az Apolló mozgófénykép színház. Huszonhét méter hosszú terem a nézőtér, amelynek egész hosszában előcsarnok — foyér — vezet végig a ebből nyílnak be oldalt a nézőtér különböző helyeihez a bőrrel kárpitozott, elegáns színházi ajtók. Rendkívül díszes művész-munka a színház homlokzata, melyet Szántay Lajos műpítész Barkász Lajos tanár és festőművész tervei szerint készített. Hasonló eleganciával és csinnal készült a színház belső díszítése és felszerelése, amelynél a művésziessegre. a csinnra és az izlésre ép annyi gondot fordítottak, mint a tisztaságra, a szellőztetésre a a te-

rem fűtésére. Ujszerű a nézőtér, világítása is, amit modern gyártású menyezet-reflektorokkal úgy oldottak meg, hogy a közönség szemrontó fényt egyáltalában nem fog látni s a terem elcsötétülése után kigyuló fény a szemet bántani nem fogja. A teremben kétféle — első és másodrendű — páholyok is lesznek, amelyek ülésenkint is kivethetők. A székeket a híres Thonet cég szállította s ha még elmondjuk, hogy az előadások alatt a katonazene fog tisztán vonós-hangszerekkel játszani, a képeket pedig a Freres Pathé cég, Európa legnagyobb és legnevesebb filmgyárosa fogja szolgáltatni, — akkor beszámoltunk mindarról, ami a közönséget a külsőségekből érdekelheti. Az új színházat december első napjaiban fogják megnyitni előreláthatólag a budapesti Uránia tudományos színház valamelyik darabjával, amelyeket ezentul kizárólag az Apolló-színház fog Aradon bemutatni.

* Brüsszeli világhírű vonós négyes Aradon. Évek óta nem volt Aradon oly szenzációt keltő hangverseny, minő a legközelebbi napokban lesz megtartva. Ugyanis sikerült Klein könyvkereskedő cégnek a világhírű brüsszeli vonós négyest egyetlen hangversenyre megnyerni, melyre jegyek már is előjegyezhetők. 6851

* Leánykereskedelem. Az egész világ hemzseg a hungaraktól, ezektől a szerencsétlen meg évelkedtektől, akiket lelketlen lélekkufárok taszítottak a bűn, a féltelen pocsolyájába. A társadalom minden nemesen érző tagja összeefogott, hogy a fehér rabszolga kereskedelmek, mely ezek és ezeknek ássa meg korai sirját, gátat vessen és ennek az embertelen lélekkufárságnak végére járjon. A társadalom kiteszítettjai az első bukás után a szenvedések leírhatatlan kálváriáját járják végig, mézes szavú kerítők szavaival indulva, egészen a végső pusztulásig. Az Uránia színház a világ legnagyobb felvételében mutatja be azt a szomorú utat, melyet a szerencsétlen perditák az első ballépéstől az utolsó stációig megtesznek. Nem hatásvadászat, erotikus látványosság propagálása vezette az Uránia igazgatóságát akkor, mikor ezt a nagy akcióju képet bemutatja. Beszélő példával akarja demonstrálni azt, hogy milyen eminens érdeke a társadalomnak, hogy a leánykereskedelem undokságai ellen összefogjon és minden erejével kiölti igyekezzék a méltelyt. Ez a kép kiáltó vád a társadalom közönye ellen, mely pusztulni enged drága emberanyagokat, holott módjában állna a bukást megakadályozni. Szomorú történeti adat, mely felfedi a XX. század legundorítóbb bűneit, a leánykereskedelmet. Az Uránia közönsége pártatlan látványosságot kap ebben a világhírű képen, melyet eddig csak világvárosokban mutattak be, okulással a veszélyben forgóknak és harcra szólítva az egész nagy társadalmat. A kép előadása fél óráig tart. Az egész előadás pedig több mint másfél óráig. 241

TANÜGY.

(—) Kiténtetett tanár. Az aradi felső kereskedelmi iskola felügyelő bizottsága Kaddebó Lajost, az intézetnek 25 év óta működő érdemes tanárát az igazgatói címmel tüntette ki és ezt a vallás- és közoktatásügyi miniszter ma érkezett leiratával jóváhagyta. A kiténtetés érdemes férfit ért, akit tanítványai és tanártársai a legmelegebb rokonszenvvel vesznek körül. Arad város társadalmában is igen sok tisztelője van a kiváló pedagógusnak, a kit ma felkeresett a szerencsekívánók egész sora.

Thuróczy Vilmos a számvevőszék elnöke.

— Dárday Sándor alelnök lemondása. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 28.

A nemzeti munkapárt, mint fővárosi tudósítónk jelenti, vasárnap este hét órakor Perczel Dezső elnöklésével értekezletet tartott, a melyen Khuen-Héderváry, Hieronymi, Lukács, Székely és Hazai miniszterek is résztvettek. Az értekezlet főpontja a számvevőszék elnöki állására való jelölés volt. A munkapárt — mult heti határozatához képest a tegnapi ülésen ejtette meg a jelölést titkos szavazással.

A munkapárt kijelölő bizottsága a következők jelölését ajánlotta:

I. helyen: Thuróczy Vilmos titkos tanácsos, orsz. képviselő.

II. helyen: Dárday Sándor számszéki alelnök vagy Bujanovics József földbirtokos.

III. helyen: Macsvanszky József min. tanácsos (horvát.)

Az értekezlet a jelöléshez egyhangulag hozzájárult. Ez a jelölés egyúttal Dárday Sándor dr.-nak, a számvevőszék jelenlegi alelnökének dezavulását jelentette, aki levonta a konzekvenciákat, felkereste a miniszterelnököt és bejelentette lemondását állásáról. Egy újságíró előtt Dárday ezeket mondotta lemondása okairól:

— A tények beszélnek. Mihelyt elolvastam a hivatalos közleményben, hogy az állami számvevőszék elnökségére a második helyen vagyok jelölve, azonnal levontam a konzekvenciákat. Iróasztalomhoz ültem és levelet intéztem a miniszterelnök ur ő excellenciájához. Megírtam, hogy tekintve második helyen való jelölésemet, egyidejűleg benyújtom nyugdíjazási kérvényemet.

Tegnap reggel személyesen jártam a miniszterelnök urnál, mert nem akartam olyan színben feltüntetni a dolgot, mintha haraggal távoznám állásomból. Ezt személyesen is megmondtam a miniszterelnök urnak, aki eddig meg volt elégedve szolgálataimmal. Kijelentettem, hogy legnagyobb sajnálatomra távoznom kell állásomból.

Arra a kérdésre, hogy meddig fog még hivatalába járni, az állami számszék alelnöke így felelt:

— Nem akarom, hogy rossz színben tűnjék föl távozásom és a kormánynak kellemetlen legyen, azért addig folytatom működésemet, amíg az új elnök nem lép hivatalba, tehát körülbelül a jövő hétig.

Egy másik újságírónak az alelnök elbeszélte azt a jelenetet, a mely közte és a miniszterelnök közt délután lefolyt, amikor személyesen vet búcsút Khuen gtóftól.

— Mélyen meghajoltam a miniszterelnök előtt — kezdte az elnök — és ezt mondtam neki:

— Kegyelmes, uram hűséges tanítványod vagyok. Nincsen az a gyors futár, aki gyorsabban távozzék helyéről, ha a körülmények úgy kívánják. (Célzás a miniszterelnöknek a delegációban tartott egyik beszédére.)

Az újságíró megkérdezte, hogyan fogadta a miniszterelnök a lemondást.

— Természetesen találta és szószerint ezeket mondta: „Értem, hogy a jelölő bizottság megállapodásából levontad a konzekvenciát. Nagyon sajnálom, hogy így történt a dolog, de nem változtathatom meg. A körülmények megkivánták, hogy a kijelölő bizottság ezt a határozatot hozza.”

— Nem ért váratlanul a dolog — mondotta rezignáltan Dárday. El voltam készülve rá, hi-

szen kilenc hónapja vajudott az elnöki állás betöltése és közben volt alkalmam meggyőződni a dolgok állásáról és volt időm készülni a nyugdíjazásra.

— Hogy történt a búcsuzás? — kérdezte az újságíró.

— Egy régi latin közmondással vettem búcsút a miniszterelnöktől. Ezzel: „Dulce et decorum est pro patria mori!” (Édes és dicső dolog meghalni a hazáért!)

A győztesek.

*

Fuchs Ignác.

Magyarország egyik legnagyobb ipartelepének, a Neuman-gyárnak irodafőnöke, Fuchs Ignác. Az ő működése azonban nem csupán az adminisztrálás nehéz, sok gondosságot kívánó, nagy körültekintéssel járó munkájában merül ki, hanem ennek a nagy gyárvállalatnak irányításából is tevékeny rész jut neki. Egyike ama keveseknek, aki a maga erejéből, tehetségéből, kitartó szorgalmából vívta ki szilárd és szép pozícióját. Bámulatos higgadság, éleslátás, szilárdság karakterizálják működési területén. A Neuman-gyárban csak úgy hívják, hogy „az idősebb Fuchs ur” s ebben a szerény megszólításban benne van az ő egyéniségének teljes egyszerűsége. Miniszteri dotációval járó, nagy hatáskört biztosító pozíciójában csak „az idősebb Fuchs ur” volt ő mindig s nem is ambicionál magának nagyobb titulust. A gáji egyszerű polgársággal, a gyár legszegényebb ügyfeleivel is épen olyan közvetlen egyszerűséggel érintkezik, mint a méltóságos urakkal és alantasaival: a tisztviselőkké, akiket nem alárendelt embereknek, hanem kartársainak tekint.

Nagy népszerűsége megnyilvánult már éveken ezelőtt is abban, hogy városatyának választották. A törvényhatósági bizottságnak eddig önfődes tagja volt; elmélyedve figyelte a tanácskozásokat és örömet szolgált tanácsosul, vagy felvilágosításokkal olyan kérdésekben, ahol egy tapasztalt, józan ész utbaigazításaira volt szüksége a törvényhatóságnak.

Farkas Ernő.

Ha Farkas Ernő vasuti felügyelőről hallok beszélni, soha nem felejttem el azt a jelenetet, amely az idén májusban az Aradi Közlöny szerkesztőségében lejátszódott s amelynek több aradi vasuti altiszt volt a szereplője. A választási harc nagy hullámai csapdostak körülöttünk s az ellenfél gyanúsító fegyvere, gyakran mérgezett nyíla nem kimélte meg Farkas Ernő tisztas alakját se. Valami kacagtató vádat kovácsoltak ellene az aradi altiszti körrel kapcsolatosan. Olyasfélét koholtak, hogy ő nem méltó az altiszti kör díszelői tisztességére. Azon a napon, amikor ez a vád napvilágot látott, bejött szerkesztőségünkbe néhány magyaros képű altiszt s körülbelül ezt mondták:

— Hallottunk valami furcsa hírt Farkas felügyelő urról. Hát mink nem tűrhetjük azt, hogy bennünket azzal gyanúsítsanak, mintha ezeket a vádakat közlünk való ember terjeszténé. De nem tűrhetjük azt se, hogy meghurcolják azt az embert, akit a vasutasok annyira szeretnek, és aki a vasutas altiszteknek olyan sok atyai szívességet tett már. — Kérem, tessék a szerkesztő uraknak lecáfolni ezt a badarságot. Minket nem szólított fel arra senki, hogy ezt kijelentsük, de a becsületérzésünk fellázad az ilyesmi ellen.

És a derék magyarok arán az igaz szeretet érzése tükröződött vissza.

Hát ilyen volt ez a választás is, amely Farkas Ernőnek megadta a polgári megbecsülés egyik legszebb ékességét: a közgyűlési mandátumot. Nem buzdította senki a derék vasutas népet, de

ők önként emeltek maguk fölé a becsületos munkában megőssült Farkas Ernőt. Általában az jellemző a vasutasokat, hogy akit szeretnek, azért ártásznak minden akadályon és vállukra emelve, boldogságtól ragyogó arccal kiáltják:

— Aki bennünket megbecsül, azért tűzbe megyünk.

HIREK.

Automobil szerencsétlenségek.

— Halálos sebesülések. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 28.

Sainte állandó rovatot lehetne nyitni, amely egy kérdőhatna: A száguldó guillotín ismét áldozatot, vagy áldozatokat követelt magának. Ma egyszerre két automobil katasztrófáról hoz hirt a táviró, amelyeknek borzalmasságát növeli az a körülmény, hogy mindkét baleset halálos sebesülést okozott.

Nagyvárad korzóján ma déltől történt az egyik automobil katasztrófa. Egy teljes sebességgel haladó nagy Mercedes kocsit egy utcakeresztezésnél összeütközött egy bérkocsival, a melyben egy tizenhétéves fiatal urileány ült, Papp Irén, Papp József oláhapáti körjegyző leánya. Az összeütközés következtében a leány kiesett a kocsiból a lovak alá került, ahol borzalmas sérüléseket szenvedett. Beszállították a nagyvárad közpórházba, ahol most haladoklik. Az orvosok véleménye szerint a szerencsétlenül járt leány nem éri meg a reggelt.

A másik automobilszerencsétlenség Kolozsvárott történt. Navratil Ákos dr. egyetemi tanár tegnap délután új automobiján Zsukról Kolozsvárra ment. Kolozsvárt az igazságügyi palota előtt egy sörös hordókkal megrakott tehérekocsi került elébe. A soffer hirtelen fékezett, az automobil azonban a jeges aszfalton tovább esuzott, kétszer megfordult maga körül, a hátsó részével feldőntötte a szekeret. Az összeütközés Dán János kocsist három méter magasságba repítette fel a kocsiról, majd leruhant az aszfalton, a halálosan megsebesült. Egy sörös hordó Navratil tanár fejére esett, erős vérzést okozott. A kocsist a kórházba szállították. Navratil Ákos bérkocsiba ült, a sebészeti klinikára hajtattott, ahol bekötöttette sebeit. Állapota nem ad okot aggodalomra.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 29-én az időjárás: nyugaton sok helyütt csapadék, keleten hidegebb, száraz.

— József főherceg vaddisznó vadászaton. Kistapolcsányból jelentik: József főherceg és August'a főhercegnő a kisjenői vadászársaság egy részével Kistapolcsányba utaztak vadkan vadászatra. A társasággal együtt utazott Henrik porosz herceg is, aki szintén részt vett a vaddisznó vadászaton. A három napos vadászaton nem kedvezett az időjárás, mert állandóan nagy hófúvások voltak. Az eredmény azonban ennek dacára is kielégítő, mert összesen negyvennyolc vadkan, nyolc szarvas és két róka került terítékre. A zsákmány jó részét Henrik porosz herceg ejtette el. A három napos vadászaton ma ért véget. A társaság Érsekvárra ment, ahonnan Henrik herceg Hamburgba, a társaság többi tagjai pedig Budapestre utaztak.

— Horvátok az indemnitás ellen. Budapestről jelentik: A horvát képviselők ma délután értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a képviselőház holnapi ülésén Popovics Sándor magyar nyelven deklarációt fog felolvasni, amelyben a horvátok kijelentik, hogy az indemnitást nem fogadják el és a kormányt hevesen támadják.

— A karánsebesi vagyonszövetség új elnöke. Karánsebesről jelentik: A vagyonszövetség új elnöki állására a nemrég lemondott Burdia Szilárd helyére Dregulina Patrioust, volt tanítóképezdeit igazgatót, a vagyonszövetség eddigi elnökét választották meg.

— Iparosok lakomája. Az aradi iparosság tekintélyes része ma este a Magyar Király vendéglőben társas vacsorát tartott a megválasztott iparos városatyák tiszteletére. A banketten, amelyen igen sokan jelentek meg, az első felköszöntőt Steigerwald Alajos iparostületi elnök mondotta, utána Glück Károly, Probst Mihály, Reinhart Gyula szólalt fel és mind a négyen arról beszéltek, hogy most a harcok elmúltával az eselleges ellentéteket el kell simítani a együttes erővel, összetartással kell munkálkodniok a saját érdekeikért. Felköszöntőket mondtak még Kaszab Géza, Hupfert Henrik, Gábor András és még többen, akik mindannyian szintén ezt hangsúlyozták, hogy vállvetett munkával kell immár dolgozniok a város, az iparosság érdekében. El felszólalásokkal nem mindenben értett egyet Hönig Ottó, aki többek között bejelentette, hogy a II. körületi városatyaválasztást megfélebbezi.

— Az arad-kikindai vasút menetrendje. Közöltük a minap, hogy az arad-kikindai vasút megnyitott. Most adta ki a vasút igazgatósága a menetrendet, amely a közlekedésre vonatkozó tudnivalókat tartalmazza. Az arad-kikindai vasút, amely az állam kezében van, az aradi állomástól kiindulva Nagyikindáig ha ad a következő állomások érintésével: Ujarad Kis-szentmiklós, Zédorlak, Ujbodrog, Fónlak, Nemeszentpéter, Munár, Temesnagyfalva, Marospárt, Perjámos, Pészak, Lovrio, Kisósz, Nygykomsz, Nákófalva, Nygykikinda. — Lovrio, Bogáros, Csátád, Garabác, Zombolya. — Aradról egy személy és két vegyes vonat indul. Az ut 4 órát vesz igénybe. Az ut díjazása: I. vonalszakasz (65 kilométeris) 60 fillér, II. vonalszakasz (10 kilométeris) 80 fillér, III. vonalszakasz (11 től 15 kilométeris) I. osz. első osztályban; II. osztályban ugyanez: 30, 44 és 60 fillér. III. osztályban: 20, 30 40 fillér.

— Házasság. Szerényi Géza ma tartja esküvőjét Littmann Annával Orosházán.

— Letartóztatott sikkasztó. Ma este hét óra tájban beállított Hirsch Jenő Forray utcai ékszerüzletébe egy szegényesen öltözött fiatal ember és azt mondotta, hogy ékszereket akar vásárolni. Az üzlet tulajdonosa nagyobb válasszót rakott eléje és a fiatal ember néhány pillanat alatt össze is állította a több száz korona értékű kollekciót, amelyet alkudozás nélkül hajlandó volt kifizetni. Már ez a körülmény is gyanút keltett az ékszerészhöz, de teljesen akkor találta furának a vevőjét, mikor az egy ezer koronás bankjeggyel akarta kifizetni számláját. Azzal az ürügygel, hogy az ezret valamelyik szomszéd üzletben felváltja, Hirsch kiment és a sarkon álló rendőr figyelmét hívta fel a ritka vevőre. A rendőr megjelent az üzletben és igazolásra szólította fel a fiatal embert. Ez erőlyesen tiltakozott a rendőri beavatkozás ellen. Mikor azonban a központi rendőri ügyeletes tiszt parancsára a rendőr beírárt a városházára, egyszerre elvesztette bátorságát és keserves sirással vallotta be, hogy bűnös uton jutott az ezres bankjeggyhez. Elmondotta, hogy Heimberger Jánosnak ivják, Ga sán volt üzletben egy ottani kereskedőnél, akinek reábisott kétezer koronáját elsikkasztotta és ma onnan megszökött. Alig fejezte be vallomását meg is jelentek a galsai csendőrök, akik éppen a szökévény keresése céljából érkeztek Aradra. Átvették a fogycot és Galsáa vitték kihallgatás céljából.

— Fényes paraszteskülvő. Fényes paraszteskülvő volt tegnap Ujaradon. Teichert Péter ottani vagyonos gazdákodó vezette oltárhos Haas József paraszti nabob leányát, Hans Erásébetet, a falu egyik legeszebb leányát. Az esküvői fél tizenegy órakor ünnepélyes nagy mise előzte meg. Az esküvői ünnepélyes szertartás, amelyen báró Nopcsa Elekné is részt vett, tizenegy órakor volt. A baróné, aki a lakodalmi ebédnél és vacsoránál is részt vett, az utadalmi tisztviselőkkel együtt, gyönyörű nászajándékkal lepte meg a menyasszonyt és az ebéd és vacsora, meg az azokat követő táncoközben szivesen elbeszélgetett a lakodalmassnéppel.

— Temetés. Ma délután félhárom órakor temették Bonts Aurél iskolaszéki jegyzőt. A gyászszertartás után Kovács Vince tanácsos mondott magas szárnyalású beszédet, mely után az aradi tanítótestület dalárdája gyászalt énekelte. Ott voltak: Varjassy Lajos polgármester, Nachinébel Ödön főmérnök, Reichler Károly főügyész, Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő, Kneffel Lajos, a kereskedő tanoncskola elnöke, az iskolaszék tagjai, valamint a tanítótestület tagjai teljes számban.

— A Spitzer Ignác-féle menház létesítésére és felügyeletére kiküldött bizottság vasárnap tartotta Nemess Zsigmond hitközségi elnök vezetésével első ülését a zsidó iskola dísztermében. Az ülésen végvári Neuman Dánielné vezetésével az izraelita jótékony egyesület és Funkelstein József vezetésével az Aradi Cnebra Kadisha kiküldöttjei is részt vettek. Nemess Zsigmond dr. hitközségi elnök ismertette az ügynek állását, a végrendelet ide vágó rendelkezéseit a bizottsággal, hogy a nagytelek végleges rendezése után milyen anyagi eszközök állanak rendelkezésre a kegyes cél elérésére. Jelentés történt arra is, hogy néhai Haas Béla hagyatékából is 165000 koronányi alapítvány is egy „Órások otthonára” van szánva s hogy az utóbb nevezett örökhagyó végrendeletének intézkedései értelmében nincs kizárva azon lehetőség, hogy a két alapítvány egyesítésük és egy nagyobb szabású intézmény létesítésük. Spitzer Ignác végrendeleti intézkedése a létesítendő menház helyéül a Bathyany-utcai házat és telket jelöli meg, de e tekintetben olyan nézetek is merültek fel, hogy ezen terület nem lenne a létesíteni szándékolt intézmény céljaira nagyon eszik s hogy nem kellene kormányhatósági jóváhagyás kinyerése mellett az új intézményt az Óvár-tárvármely alkalmas pontján felépíteni. Előnk eszmecsere fejlődött ki a dolog felett, de végleges vélemény még nem tudott kialakulni, úgy, hogy a bizottság végül abban állapodott meg, hogy Nemess Zsigmond hitk. elnök vezetésével végvári Neuman Adolf, Leopold Zsigmond, Tolnai János dr., Reisinger Sándor, Hegyi Albert és Lustig Armin uraktól álló albizottságot küldött ki, mely albizottság behatóan foglalkozván a kérdés minden részleteivel, a legrövidebb idő alatt jelentést és javaslatot fog tenni a nemeslelkű örökhagyók intencióinak mikénti keresztülvitelére nézve. Bármiként fog szólni a javaslat és a menház bizottság elhatározása, annyi tény, hogy az aradi zsidó hitközség rövid időn belül egy emberbaráti intézménnyel gazdagabb lesz, mely intézmény hivatva lesz arra, hogy a szenvedő emberiség javára s minden jólelkű emberbarátunk követendő példa gyanánt szolgáljon.

— Előkelő betörő. Budapestről jelentik: Az Alsóerdősor 23 számú ház egyik első emeleti lakásában ma letartóztatott egy betörőt. A fiatal ember a rendőrségen elmondta, hogy eszéni Vladár Ernő, régi nemesi család sarja. Egyik nagybátyja apát, a másik Rónay Jácint dr. volt pozsonyi preátus.

— Szolgálati jubileum. Tegnap volt huszonötödik évfordulója annak, hogy Schütz Ágoston, a 8 ik huszárezred századosa a hadsereg kötelékébe lépett. A százados, aki emberbaráti működésével is szimpátiára tett szert az aradi társadalomban, eme emlékeztető évforduló alkalmából sok üdvözlésben részesült.

Ma este Schütz százados jubileuma alkalmából az aradi helyőrség tisztikara a Pannónia szálloda éttermében bankettet rendezett, amelyen számos felköszöntőben ünnepelték a népszerű jubiléust. Az Aradon szolgáló öszes fegyveresek képviseltették magukat az estélyen, melyen megjelent Worfka Tivadar ezredes, Baltezzáni alezredes, Csepreghy, Siegl és Boeriu őrnagyok, a honvédszázadok, honvédszolgálatok, a tüzérség, katonai orvosi kar és hadbírói kar számos tagja.

— Szívesen hallják mostanában, ha valami, ahelyett, hogy dráguma, inkább olcsóbb lesz. Sunlight-szappan, eme oly kedvelt mosó és háztartási szappannak az ára most már csak 30 fillér egy kettősdarabé és 16 fillér egy egyszerű darabé az eddigi változatlan és felül nem multható minőségben. 6616

— A közönséges csukamájolaj helyett minden esetben Scott féle Emulsiót kellene használni. A Scott féle Emulsió nemcsak izletesebb, mint a közönséges csukamájolaj, hanem sokkal könnyebben emészthető és hatása is gyorsabb.

— Új táncanfolyam. Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt szülőket és a tánckedvelő ifjúságot, hogy táncintézetem ezidei második táncanfolyamát f. évi december hó 14 én kezdem, melyre beiratkozásokat 1-étől kezdve elfogadok az ipartestület dísztermében, a tanórák alatt, vagy lakásomon Bercsényi Miklós-utca 18. sz. a. Tanórák kereskedők részére hétfőn és szerdán, iparosok részére kedden és pénteken. Szíves pártfogást kér továbbra is mély tisztelettel Deutsch Sándor okleveles táncitanító. 4807

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Voják és Weiszánál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

hazántható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban...

SCHULTES ÁGOST Selye-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudólrakp. 8.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Aradi szerző munkája

a polgári perrendtartásról.

A képviselőház a múlt héten fejezte be a polgári perrendtartás törvényjavaslatának tárgyalását a törvényjavaslat most már csak a főrendiház által lesz letárgyalandó s így alapos a remény arra, hogy a magyar perjog reformja már a folyó év végeig be lesz cikkelyezve a magyar törvénytárba. Pócs Sándor nagy műve ilyként végleg törvénynyé fog alakulni s Magyarország is büszkén fog hivatkozni arra, hogy modern alapokon nyugvó perjoga van, mely magában foglalja a gyors, alapos és olcsó pervitelnek minden garanciáit. Azon nagy fontosságnál fogva, melylyel a perjog reformja az egész magyar közéletre kihat, a jogi szakírók egész sorát ösztönzi arra, hogy az új törvényről szakmunkákat adjanak ki.

Az aradi törvényszéknek kiváló képességű bírása, Kovács Marcell dr. már évek óta foglalkozik a polgári perrendtartásról tervezett nagy műve anyagának összegyűjtésével, s most, hogy a javaslatból törvény lett, ezen mű végleges összeállításán fáradozik. Kovács Marcell dr. már tíz éve működik az aradi törvényszéken mint a polgári perek egyik előadója, s az utóbbi években mint a polgári felelősségi tanács tagja. A nagy tudású bíró szakértő, ma-

gas színvonalon álló működése által az aradi jogász közönség osztatlan elismerését nyerte ki, de emellett a jogirodalom terén kifejlesztett tevékenységével az egész magyar jogászvilág előtt is ismertté tette nevét. A polgári perrendtartás egyes részletkérdéseiről a Magyar Jogászegyletben Budapesten a folyó év elején tartott felolvasása a legirányadóbb köröknek figyelmét is felkeltette, s ennek folyománya-képen Kovács Marcell dr. meghívást nyert az igazságügyminiszteriumba, hol a törvényt előkészítő bizottság legirányadóbb személyiségei előtt személyesen volt alkalma a törvényjavaslatl szemben javaslatba hozott módosítványait előadni, melyek közül igen sok elfogadotván, belekerült a törvényhozás előterjesztett javaslatba, a mely immár törvénynyé is lesz.

Ily előzmények után nagyon is indokolt azon várakozás, melylyel a magyar jogászvilág Kovács Marcell doktornak a Polgári perrendtartás magyarázata című nagy művének megjelenését várja, s alaposan merjük állítani, hogy az új törvény egyik legalaposabb kommentárját ez a mű fogja képezni, mely szerzőjének nagy tudásánál fogva úgy az elméleti tanulmányt folytató jogtudósnak, de ugyan-csak a szerzőnek a jogszolgáltatás terén kifejlesztett eredményes működésénél fogva, a gyakorlati élet emberének, az ügyvédnek s bírónak egyaránt igen hasznos kézikönyvét és tanulmányforrását fogja képezni. A nagyérdéki munka a jövő év első negyedében fog a könyvtárcsón megjeleneni.

Kétszázézer korona vagyonu koldus.

— Éhezik az egykori gavallér fia. —

Órlei György 1894 ben pisztolypárbajban agyonlőtte Nagyvárad egyik legelső gavallérját, Kálmán Józsefet. Nyomorban tengődő fiának sorsáról ír most egy fővárosi estilap, egy Amerikából érkezett levél alapján, mely szerint Kálmán György éhezix Newyorkban, noha a nagyvárad arvaszék kétszázézer koronáját kezeli.

A párbaj színhelyén elvérzett Kálmán József igen jómódu ember volt Nagyváradon, de azon kívül a fia nagybátyjától, Kálmán Arthur bécsi ügyvédől is jelentékeny vagyont, mintegy kétszázézer koronát örökölt úgy, hogy a fia vagyona háromszázézer koronára volt tehető. Most még mindössze huszöt-három évas, mi történhetett tehát ezzel a fiúval?

Nem mult el még egészen a gyászév, mikor Kálmán József özvegye férjhez ment Ternyer Antalhoz, a Nagyvárad Gazdasági és Ipari bank igazgatójához. A fiatal Kálmán Gyuri pedig nem úgy fejlődött ki, ahogy azt édesapja tervezte. Rakoncátlan, tanulni nem akaró gyermek lett belőle, aki tizennégy éves korában már egy nagyvárad kereskedelmi akadémiái tanár fiának az uszodában kitorpte a lábát és begyomroszta a mellét, úgy, hogy per utján harminceszer korona kártérítést kellett fizetnie.

Lisankint el is került hazuról, egyik iskolából a másikba vándorolt és anvja az arvaszékkel felemeltette tartásdíját 12.000 koronára. Mihelffy Lajos dr., néhai Kálmán József legjobb barátja volt a fia gondnoka, aki tiltakozott e nagy gyermektartási költség ellen, de az özvegy a vármegyei közigazgatási bizottságnál keresztülvitte a tartásdíjat. Mihelffy ekkor lemondott a fia gondnokságáról, de az arvaszék a lemondást nem fogadta el. Időközben Kálmán Gyuri kikerült Amerikába s miután az arvaszék is értesült róla, hogy ott Kálmán Gyuri semmikép sem úgy van elhelyezve, a hogyan jövedelme megengedi, ahogy az jövője érdekében kívánatos lenne, az arvaszék a miniszterelnökség útján a newyorki os. és kir. konzulátushoz fordult felvilágosításért. Mihelffy is érdeklődött védettjének sorsa iránt s az amerikai Pincerton detektívügynökséghez fordult felvilágosításért.

Ugy a konzulátus részéről, mint a detektívtestületől kedvezőtlen információk érkeztek Nagyváradra. A fiatal 23 éves ember igen sajnáru viszonyok között egy pad ászobában lakik s havonta kap ugyan 30-50 dollárnyi apánást, de semmivel sem foglalkozik s a hónap legnagyobb részében nékülöz.

Érdekes, hogy a detektív-cég egy újabb

levelében arról értesíti Mihelffy doktort, hogy az eljáró detektívnel egy D. J. nevű magyar fiatalember jelent meg és száz dollárt kínált a detektívnek, ha azt írja, hogy Kálmán György kedvező anyagi körülmények és rendezett viszonyok között él.

Istvánffy István, a nagyvárad arvaszék elnöke a következő kijelentést tette:

— Kálmán Györgynek az arvaszéknel mintegy kétszázézer korona vagyona van. Tény, hogy Mihelffy lemondott a gondnokságról és éppen most keresünk új gondnokot. A fia anyját pedig, miután is nélelten felszólítottuk részletes jelentésre, most kötelezően felszólítjuk elszámolásra.

Szoptató s anyák

uj erőt lelnék e SCOTT-féle Emulsió-ban úgy maguknak, mint a kis babának. Anyusnak több és jobb a teje, a bété viszont rózsás lesz és friss, mint az élet. Ön szeretni fogja az izét és gyomrát nem terheli meg vele. Mitöbb: a

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárás védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni. Utánzatoktól óvunk!

SCOTT-féle Emulsió

lényegileg sokkal hatékonyabb, mint a közönséges csukamájolaj. Hirneves tanárok és orvosok szívesen ajánlják. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszerárban. 8667

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi program.

— Mit kívánnak Nagyváradon a városatyajelöltek?

Arad, november 28.

Nagyváradon városatyaválasztások előtt állanak. A harci sajtó alatt született meg a városi program, amelyet az összecsapni készülő pártok egyike szerkesztett és adott ki. A városi pártprogram nemcsak azért érdemel figyelmet, mert a vidéki városok történetében egészen új valami, de azért is, mert a helyi érdeklődéseket lezámítva, sok olyan pontja van, amelyeket Aradon is, más vidéki városokban is megérdemelnek, hogy a közigazgatás aktuális problémái közé illesztessenek.

A program céltudatos városi politikát követel s az adórendszerben védelmet kíván a régi házak tulajdonosait terhelő adók ellen. A programnak nevezetesebb pontjai ezek:

Városi örökösödési illeték bahozatalát sürgeti, progresszív skála szerint. A gyógyszerárak áruházása után városi illeték vetendő ki.

A gyógyszerári jog — a szerzett jogok sérelme nélkül — ne magánosok monopóliuma, hanem városi jog legyen, hogy ezzelegyrészt a gyógyszerek olcsóbbak legyenek, másrészt a város részére új jövedelmi forrás szerkesztésék.

Hasonló ekből és eőlből városi jog és bérlet útján értékesítendő jövedelem legyen a kőműveseprés.

Városi társbiztosítási intézet állítandó fel, minden a város területén levő házra kiterjedő kötelező biztosítással.

Addig is, míg ez létesítetik, a biztosító intézetek a tűsoltás fenntartásának megadott tartó díjak arányában.

A szegényügy sürgős rendezése, a koldulás megszüntetésével, jótékonyasági adó behozatalával.

A város egyes kerületeiben városarcsoportok felállítás. Védő intézkedések a piaci drágaság ellen; e eőlből a többek között kikötő-

Pénzt

jelzalog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiókpostá mellett.

dő volna a városi földek bérbeadásánál, hogy azok csak konyhakertészet céljaira művehetők.

Az iparosképzés céljára felsőbb ipariskolák felállítását kívánjuk, továbbá iparos internátusok létesítését és ösztöndíjakat külföldi tanulmányokra.

A gyárpar fejlesztése céljából az eddiginél nagyobb kedvezmények adása.

Bejelentési és munkaközvetítő hivatal felállítás. Munkáslakások, kislakások és ugynevezett munkás-kertek létesítése.

Városi takarékpénztár felállítás.

Egyszerűbb szervezésű önkormányzatot kívánunk. Kevesebb tisztviselő több fizetést kapjon és többet dolgozzék. A jelenlegi magas létszám lecsökkentésére.

A törvénynek az összeférhetlenségre vonatkozó rendelkezései a várossal szerződéses viszonyban álló vállalkozókra és társaságok tagjaira az eddiginél szigorabban érvényesítenek.

Lépések teendők a községi kötvények kibocsátására vonatkozó jog megszerzése iránt.

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcjára rózsás, üde, friss, finom, hamvas és diszkrétan matt. Hyenné tette a Yes Porcellánpouder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden pouder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpouder ártalmatlan, ezt a hitves vegyész bizonyítja és mert szépítő hatása biztos, millió esetben kipróbált.

A Porcellánpouder csak „Yes“ felirattal valódi. Kapható az egész világon mindenütt. Az Amerikai Porcellánpouder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Keckeméti-utca 8., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5.—8.—korona.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Előadás a készfizetések fölveteléről. Ugy a kereskedők, mint az iparosok és a jogászok között részéről élénk érdeklődés előzi meg az előadást, a mely kedden, november 29 én este az Aradi Kereskedők Köre helyiségében lesz a magyar közgazdasági élet egyik legjelentősebb kérdéseiről, a készfizetések fölveteléről. A kérdés előadója Rácz Sándor ügyvéd lesz és az előadás mellett szabad tere lesz a felszólalásoknak és a vitának. Az előadásra a kör elnöksége ez uton hívja meg a tagokat és egyéb érdeklődőket.

VITA FORRÁS

SÓSKÚT VASMEZE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomoreréget azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 2925

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.

Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.

(a paté minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.)

Budapesti áru- és értéktézede.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 28.

Kínálat mérsékelt, malmok tartózkodók, 4 ezer mm 15-20 fillérrel olcsóbb.

As évek 50 kilóként számítva:

	2 órai árlat	3 órai árlat
Buza 1911. áprilisra	10 92-10 94	11 01-11 02
„ „ májusra	10 90-10 91	10 95-11 96
Buza 1911. októberre	1 57-1 58	10 63-10 64
Rózs 1911. áprilisra	7 84-7 85	7 87-7 88
Rózs 1911. októberre	7 56-7 67	7 66-7 67
Tengeri 1911. májusra	5 58-5 59	5 59-5 60
Zab 1911. áprilisra	8 23-8 30	8 36-8 39

A Temesvári Lloyd-Társulat

tarménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Nov. 28.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9 70-9 80
76 „	9 85-9 90
77 „	9 40-9 45
78 „	10 00-10 10

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	9 50-9 60
Rózs	6 70-6 75
Árpa	6 70-6 75
Zab	7 90-7 10
Tengeri	6 20-6 30
Tengeri (ul)	4 40-4 45

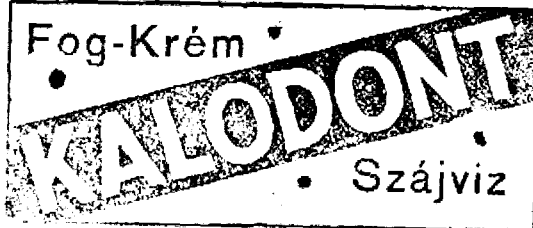
Budapesti értéktézede. (Táv. jelentés.)

— Nov. 28 —

Magyar aranyjárdék 4%	111
Magyar koronajárdék 4%	91 95
Magyar koronajárdék 3 1/2 %	81
Magy. földteherm. kötvény 4%	92 40
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94
Magyar nyereséysorsó egy kölcsön	222
Tiszassab. és szegedi sorajegy kölcsön	155
Osztrák járadék papírban	93
Osztrák járadék ezüstbe	96 75
Osztrák járadék aranyban	135 50
Osztrák koronajárdék 4%	92 10
1860. évi osztrák államsorsó egy	169
Osztrák-magyar bankrészvény	18 95
Magyar hitelbank-részvény	859
Osztrák hitelintézeti részvény	668
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	752
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi márká	117 56
London vista	240 60
Páris vista	95 12 1/2
20 márkás arany	28 51

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

6913.

NEUZETI SZINHAZ.

Kedd, 1910. évi november hó 29-én:

C, bérlet.

C, bérlet.

Péter abbé.

Lyrá opera 2 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette: C. A. nyi Máttyás. Rendező: Kulesár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Bokanéra	Ladislav J.	Péter abbé	Ferrari A.
Benedetta	Dióssy Nusl.	Naini	Polgár S.
Dárló, herce	Cseh Ferenc.	Paparelli	Huszár K.

Ezt megelőzi itt másodszer:

A szegfű.

Dramolett 1 felvonásban. Irta: Simoni Renató. Fordította Adorján Sándor. Rendező: Keszler Ede.

SZDMÉLYEK:

Güttő	Keszler Ede	Checció	Halmay I.
Gici	Vass Jenő.	Ida	Kápolnay J.
Ninettó	Déli Lajos.	Nina	Benkóné.

Kezdetű este 7 óra fél órakor.

URÁNIA

mezőfőnykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. nov. 29-én, kedd:

1. Tanulságos vadásztalándok. Humoros. — 2. A lekésett vonat. Humoros. — 3. A szerlg. Dráma. — 4. A esőrgökigyő. Humoros. — 5. A briensi tó. Lá ványos. — 6. A feltékeny fogorvos. Humoros. — 7. Leányvásár. Dráma.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősöknek, kik Isteben boldogult felejtethetlen jó férjem, illetve édesatyánk végtisztességén részvételükkel bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton fogadják hálás köszönetünket.

Özv. Lohser Alajosné és családja.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves rokonoknak, ismerősöknek, jóbarátoknak és tanítványoknak, kik felejtethetlen emlékü kedves halottunk

Sperber Frigyes

zenetanár végtisztességén személyes megjelenésükkel, avagy koszeruk küldésével igyekeztek igaz bánatunkat enyhíteni, ez uton mondunk hálás köszönetet.

4356

A gyászoló család.

HOL kapható a legjobb és legolcsóbb

Porosz Kőszén
Koksz
Faszén
és aprított Tüzifa

házhöz szállítva
ALTMANN EDÉNÉL
Wesselényi-utca 48.
Telefon szám 46. Telefon szám 46

7110—1910. tkvi sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a Walthier Ferenc végrehajtonak Peti Péter és neje Bodizser Anna végrehajtást szenvedők elleni 452 kor. 48 fillér és a csatlakozás kimondása mellett Orodán Mitrunak 240 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék a kisjenői kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén levő, Ottlaka községben fekvő, az ottlakai 45. számú tjkvben. A. I. 8 sor. 203. hrsz. a felvett beltelkes ház ingatlanra az árverést 925 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi február hó 6 napjának d. e. 9 órája Ottlaka községében megrendelt nyilvános árverésen megállapított kikiáltási ár kétharmadán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 92 kor. 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kisjenőn, 1910. évi november hó 8-án.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Tóth,

kir. járásbíró.

4353

Alkalmi vételök és eladások ékszettárgyakban

arany és ezüsttárgyakban, Arad legnagyobb óra és ékszerárta

Deutsch Izidor

Óra és ékszerárta
Waltzer János-utca, Minorita-pala

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémánt és Brill társaságok a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereketnek
TELEFON 433. TELEFON 433.

Legfinomabb
Impregnált női havi kötők
tucatanként 1 korona
80 egyszerű övek 90 fillér és Tricot övek 3 korona 20 fillérért kaphatók
Földes Kelemen
gyógyszertárban
Aradon, Deák Ferenc-utca II. szám.
881

Hentesek és mészárosok

figyelmébe ajánlom dus raktáramat mindenféle

sózott és száraz**BELEKBOL.**

bélnagykereskedő, 4181
ARAD, BOCZKÓ UTCA II. SZÁM.

22824—1910. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382—228—1897 sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „cselédmenedékhely” létesítéséről, a nő cselédek jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében minden év végével is cselédjutalom címén 400 koronát tevő 3 díj és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz, az arra érdemes cselédek részére kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt pályázhatnak 18 életévét betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nőcselédek, kik kizárólag, vagy főleg a házban vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szab. kir. város törvényhatósági területén egyfolytában legkevesebb 3 éven át gazdjok meglégedésére szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cseléd beiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díjfizetést elrendelő szabályrendelet életbe lépte előtti, vagyis 1882 év előtt léptek szolgálatba s azóta változatlanul mindig egy helyen szolgálnak, a beiratási díj feltétele alól kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazást megelőző szolgálati idejében nem számítható. A szolgálati idő tartamában beszámítható az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálozása miatt szűnt meg. A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik, elsősorban azok részesülnek tehát, kik egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak. Egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgálnak. Jutalomdíj elnyerése végett december első napjától 15 napig tartozik a cseléd gazdája vagy gazdasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyv és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol jelentkezése ebbeli kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok mellékleteivel kérelmét írásban is benyújthatja. Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítottat fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázat hiányában vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a fennmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1910. november 22.
Kapitányi hivatal.

Gőzművelés

Nagyobb területek szántását kétségrendszerű 20 névleges lóerejű új gőzokéjével, épügy mélyrigolozásokat szőlő, spárga stb. telepítésekhez előhántós gőzrigolokéjével igen kedvező feltételek mellett elvállal **Ortutay Gyula** bélamajori gazdasága Mezőkovácsháza (Csanád-m.)¹³⁷¹

6786—1910. tksz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy a Kisjenői takarékpénztár r. t. végrehajtonak Dr. Szkalák Gyula végrehajtást szenvedő elleni 2500 kor. tőkekövetelés és 130—80 korona költség iránti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék, a kisjenői kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén levő, Kisjenő községben fekvő, a kisjenői 182. sz. tjkvben A. + 13. rendsz. és 186. hrsz. a. felvett beltelkes házra az árverést 1747 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1911. évi január hó 28-ik napján d. e. 9 órakor a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság irodájában megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 174 korona 07 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kisjenőn, 1910. évi október hó 21. napján.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Kovács, s. k.
kir. járásbíró.

4352

12205—1910. kh.

Hirdetmény.

Arad város rendőrkapitánysága által közhirre tetetik, hogy a földművelésügyi m. kir. minisztérium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján az 1911. évi tenyésztésre ingyen ad selymérpetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak.

Akik selyemtenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymérpete kikeltésével meg van bízva, ki a tenyésztésre vonatkozó utasítást tartalmazó könyvecskét is ad.

Arad, 1910. évi november hó.

Sariot,
tőkapitány.

Van szerencsém a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. sz. alá

saját házamba áthelyeztem és minden tekintetben a modern követelményeknek megfelelően berendeztem. Mint eddig, úgy ezután is fő törekvésem lesz izléses kivitel, szolid munka és olcsó árak által a nagyérd. közönség bizalmát kiérdemelni. 3951

Elvállalok modern lak- és boltberendezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

Házi mosószappanok

piperezappanok illatszerek, stearin és templom-gyertyák

ugyszintén mindenféle mosócsikk legolcsóbban beszerezhető

Lorenz Károly

szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca.**Permetező javítások elfogadtatnak.**

M. kir. szabadalmazott
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közösgenek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gumirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

KÖZLETESÉK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-érméket vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Gyöngyvirág

rendben van, jöhetsz. 4350

Fűszer, rövidáru és férfi ruha

vegyeskereskedésben azonnali alkalmazást nyer egy jártassággal bíró fiatalember, kiegyzersmint a rőfösárunkban is teljes jártassággal bír. Román nyelv feltétlen szükséges. Fizetés 30-40 korona s teljes ellátás. Nagyobb jártassággal bírók fizetése megállapodás szerint. Vitorel Mórnál, Sep-rős (Aradm.) 4351

Fogtechnikát

legfinomabbat tisztességes jó családból való fiu ingyen elsajátíthat. Fogtechnika cím alatt a kiadóhivatalba. 4312

Egy fiatal

nős ovadékképes egyén nagyobb bérházba házmesteri vagy egyéb bizalmi állást keres. Cím a kiadóban. 4348

Egy fiatal

árva leány házvezetőnői, vagy ehhez hasonló állásra helyben vagy vidékre ajánlkozik. Cím a kiadóban. 4355

Kerpel Jzso

ajánlja 90.000 kötetes kölcsön-könyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zeneműi kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Utlei könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Irodai cikkekben különlegességek. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 525

Nőtlen rakatáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen rakatáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 4000

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vignettkák kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. 671

Több

egy és két szobás lakás azonnal kiadó. Verhovai lakásközvetítőiroda, Bercsényi-utca 1. sz. 4342

Jatársia

festésre s tiszta új genrei fadiszmárak összes kellékekkel megérkeztek. Bájos új masagok megtekintésre érdeklődőket szívesen látja, vétel kötelezettsége nélkül, Krausz P. ulin, Színházépület. Telefon 511. 511

Fodrász-üzlet

jó forgalmu, könnyű feltételek mellett eladó. Verhovay adásvételi-iroda, Bercsényi-utca 1 sz. 4340

Jó forgalom

fűszerüzletek és vendéglők eladók. Verhovai adásvételi-iroda, Bercsényi-utca. 4341

Koffmann Sándor

Arad, (színház-épület.) Női- és leányfelöltők és télikabátok a legújabb kivitelben érkeztek! Versenyen kívüli árak! 4268

Abonnenseket

elfogadok házban és házon kívül. Kohn Adolfné, Eötvös-utca és Erzsébet királyné-köruton lévő újonnan épült sarokházban. — Ugyanott egy elegáns utcai szoba kiadó. 4255

Bor ne

magyar vagy német, egy három éves gyermek mellé kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 4347

Óvadékképes

pénzbeszedő ügynökök felvételnek a Singer Co varrógép részvénytársaságnál. — Jelentkezni csak személyesen lehet a József főherceg-ut 9. alatti üzlet helyiségben. 4327

Gyakorlatot

50 korona kezdőfizetéssel azonnal fölveszek. Weber bizományi iroda Világos. 4331

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 2-40. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzner János-utca. 1851

Kasszinger-utca

5. szám alatt egy 5 szobás külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel, fürdőszobával ellátott uri lak minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 4344

Női divat kereskedő segéd

kerestetik. Ajánlatok küldendők Lengyel Testvérekhez Aradon. 4345

A vas és fűszer szakmában teljesen jártas

segéd

azonnali belépésre alkalmazást nyer

Steiner Ferencz és Társa
Petrozsény.

4333

Értesítés.

Tisztelettel értesítem ügyfeleimet és a kölcsönt kereső közönséget, hogy irodámat november hó 1-től

Eötvös-utca és Erzsébet királyné-köruti sarok-házamba helyeztem át. 4180

Továbbra is kérem szíves bizalmukat, tisztelettel!

Klein József,
a nagyszabeni általános takarékpénztár egyedül képviselője.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szíves tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, duggyökéretű bor és csemegefajta

SZŐLŐOLTVÁNY

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökere Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 **Winkler József,**
Arad, Batthyány-u. 13.

ATLANTIKA
TEA 3 krajcártól feljebb dgr.-ként.

Valódi jamaicai RUM

legelőnyösebb bevásárlási forrása

ARAD, Andrassy-tér 20. sz.

Telefon 609. sz.

Telefon 609. sz.

INGYEN!

javítom a nálam vásárolt cipőket!

3307

Cipő, kalap, uri divat cikkek

Korányinál

Szabadság-tér 3. szám

(volt Winternitz-féle helyiség)

veszünk a legjobban és legolcsóbban.

Kizárólagos lerakata a híres

Moskovits-féle ANATOMIAI CIPŐKNEK.

Nagy választék Loden kalapokban

vízmentes vadászcipők.

Óriási választék téli utcai és házi

Comode cipőkben.

Saját érdekében nézze meg kirakataimat!!